

W nowej roli

Miesięcznik
Rolniczy

ISSN 2300-4487
Nr 1 (93) styczeń 2019

Postulaty samorządu rolniczego

- petycja do Rządu RP

str. 3

Regulacje prawne dla rolników

- zmiany od 1 stycznia 2019 roku

str. 8-9

Zapraszamy na targi FERMA

- Łódź, 15 -17 lutego 2019 roku

str. 16

Spis treści

Aktualności

Zgnilec amerykańskistr. 4

KRUS informuje o składkachstr. 4

Wnioski na inwestycjestr. 5

Pomoc producentomstr. 5

Działania izby rolniczejstr. 6

Specjalista doradza

Bulwy ziemniakówstr. 7

Temat numeru

Regulacje prawne dla rolnikówstr. 8-9

Dobre praktyki w rolnictwie

Oznaczanie produktówstr. 10

Inicjatywa białkowastr. 11

Wirus ASFstr. 12-13

Ubezpieczajmy się u siebie

„Bezpieczna zagroda”str. 14

Informacje z rynku „Zjazdowa”

Bezpieczne cytrusy.....str. 15

Smaki i pasje z regionu

Zapraszamy na targi FERMAstr. 16

Miesięcznik Rolniczy

Redakcja: Materiały do gazety
Sylvia Skulimowska – 604 627 197
sylvia.skulimowska@izbarolnicza.lodz.pl
Reklama: Piotr Kociołek – 692 467 000
piotr.kociolek@wp.pl

Zdjęcie na okładce: fotolia.pl
artykuł tematyczny str. 8,9,10

Redakcja i wydawca nie ponoszą odpowiedzialności za treść tekstów i reklam dostarczonych przez instytucje współpracujące. Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów i zastrzega sobie prawo ich skracania, redagowania i umieszczania na stronie www.izbarolnicza.lodz.pl

Nakład: 10 000 egz. ISSN 2300 - 4487

Wydawca: SAM-ROL Sp. z o. o.,
ul. Północna 27/29, 91 – 420 Łódź,
tel. 42 632 70 21

Projekty i druk: www.tagraf.pl

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego

ul. Północna 27/29 91-420 Łódź

tel. 42 632-70-21 fax 42 632-70-31,

www.izbarolnicza.lodz.pl

Izba Rolnicza
Województwa Łódzkiego

Biura Powiatowe	Przewodniczący/ Delegat	Adres biura	Telefon/@
Bełchatów	Janusz Frydrychowski Marcin Śmiałkowski	Urząd Gminy ul. Kościuszki 13 97-400 Bełchatów, pok. 9	511 124 504 bpbełchatow@izbarolnicza.lodz.pl
Brzeziny	Eugeniusz Supera Dorota Kołodziejczyk	UG Brzeziny ul. Sienkiewicza 16 A 95-060 Brzeziny	510 474 851 bpbrzeziny@izbarolnicza.lodz.pl
Kutno	Włodzimierz Jaworski Andrzej Górczyński	Siedziba BGŻ ul. Podrzeczna 18 99-300 Kutno, pok. 117	510 474 825 bpkutno@izbarolnicza.lodz.pl
Łask	Bronisław Węglewski Marek Krawczyk	ul. Narutowicza 17 98-100 Łask	510 474 871 bpłask@izbarolnicza.lodz.pl
Łęczyca	Małgorzata Gabryelczak Dariusz Jarosław Kowalczyk	ul. Przedrynek 2, parter 99-100 Łęczyca	510 474 725 bpłeczyca@izbarolnicza.lodz.pl
Łowicz	Jan Znyk Donata Wrona	ul. Starościńska 1 99-400 Łowicz, pok. 213	510 474 800 bpłowicz@izbarolnicza.lodz.pl
Łódź-Wschód	Jan Woźniak Bogdan Sałata	UG w Andrespolu ul. Rokicińska 126 95-020 Andrespol	510 474 874 bplodz-wsch@izbarolnicza.lodz.pl
Opoczno	Marian Kacprzak Krzysztof Juszyński	ul. Kowalskiego 2 26-300 Opoczno	510 474 870 bpopoczno@izbarolnicza.lodz.pl
Pabianice	Czesław Dzierżawski Jan Chojecki	ul. Piłsudskiego 34 95-200 Pabianice	510 474 865 bppabianice@izbarolnicza.lodz.pl
Pajęczno	Jacek Koziański Łukasz Wojtaszczyk	ul. 1 Maja 13/ 15 98-330 Pajęczno, pok. 14	510 474 813 bppajeczno@izbarolnicza.lodz.pl
Piotrków Tryb.	Tomasz Kowalski Bogdan Pietrykowski	Starostwo Powiatowe Al. 3 Maja 33 97-300 Piotrków Tryb.	510 474 861 bpiotrkow@izbarolnicza.lodz.pl
Poddębice	Ewa Bednarek Mariusz Gortat	GS Samopomoc Chłopska ul. Kaliska 3/5 99-200 Poddębice	510 474 725 bppoddębice@izbarolnicza.lodz.pl
Radomsko	Andrzej Komala Andrzej Gruszczyński	ul. Kościuszki 6 97-500 Radomsko, pok. 210	510 474 801 bpradomsko@izbarolnicza.lodz.pl
Rawa Maz.	Mariusz Cheba Małgorzata Rosa	ul. Kościuszki 5 96-200 Rawa Maz., pok. 58	510 474 850 bprawa@izbarolnicza.lodz.pl
Sieradz	Jan Kołodziejczyk Jerzy Wróbel	ul. POW 30 98-200 Sieradz	511 124 538 bpsieradz@izbarolnicza.lodz.pl
Skierniewice	Andrzej Kowara Jacek Ossowicz	ul. Konstytucji 3 Maja 6 96-100 Skierniewice	510 474 841 bpskierniewice@izbarolnicza.lodz.pl
Tomaszów Maz.	Dariusz Kowalczyk Ewa Sygitowicz	ul. Św. Antoniego 41 97-200 Tomaszów Maz., pok. 20	510 474 862 bptomaszow@izbarolnicza.lodz.pl
Wieluń	Józef Stępień Krzysztof Wróbel	ul. Palestrancka 5/4 98-300 Wieluń	510 474 804 bpwielun@izbarolnicza.lodz.pl
Wieruszów	Jerzy Karsznia Ryszard Starek	Rynek 1-7 98-400 Wieruszów	510 474 804 bpwieruszow@izbarolnicza.lodz.pl
Zduńska Wola	Zenon Kowalski Krzysztof Nowak	ul. Ceramiczna 10 98-220 Zduńska Wola	510 474 793 bpzdunska.wola@izbarolnicza.lodz.pl
Zgierz	Jerzy Kuzański Adam Michaś	MPGK w Zgierzu ul. Łęczycka 24 95-100 Zgierz	510 474 738 bpgzierz@izbarolnicza.lodz.pl

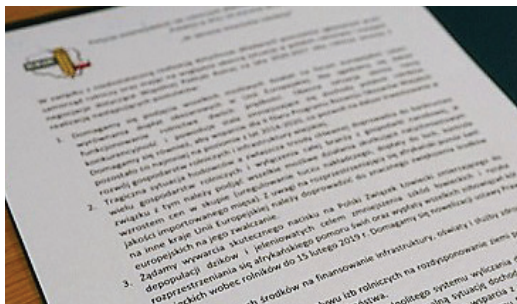

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

Nazwa Płacówki	Adres biura	Telefon
Biuro Regionalne w Łodzi	91-342 Łódź ul. Swojska 4	42/640-68-53, 640-68-54 lodz@tuw.pl
Oddział w Piotrkowie Tryb.	97-300 Piotrków Trybunalski Al. 3 Maja 33	44/649-69-29, 649-69-80 piotrkowtrybunalski@tuw.pl
Oddział w Bełchatowie	97-400 Bełchatów ul. Wojska Polskiego 27 A	44/633-01-03 bełchatow@tuw.pl
Oddział w Skierniewicach	96-100 Skierniewice ul. Senatorska 25	46/832-30-00, 832-36-49 skierniewice@tuw.pl
Oddział w Łowiczu	99-400 Łowicz ul. Zduńska 51	46/837-00-79 łowicz@tuw.pl
Oddział w Kutnie	99-300 Kutno ul. Zduńska 9	24/254-17-00 kutno@tuw.pl
Oddział w Sieradzu	98-200 Sieradz, ul. Rynek 19	43/822-33-99 fax: 822-38-68 sieradz@tuw.pl
Oddział w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Przedrynek 8	24/721-01-61 leczyca@tuw.pl
Oddział w Radomsku	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 4	44/683-51-05, 683-21-27 radomsko@tuw.pl

Petycja wojewódzkich izb rolniczych skierowana do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej „W obronie interesów rolników”

W związku z niedostateczną realizacją dotychczas składanych postulatów zgłaszanych przez samorząd rolniczy oraz mając na względzie obecną sytuację w polskim rolnictwie i trwające negocjacje dotyczące Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2020-2027 izby rolnicze wnoszą o realizację następujących postulatów:

1. Domagamy się podjęcia wszelkich możliwych działań na forum europejskim celem wyrównania dopłat obszarowych w Unii Europejskiej. Nie zgadzamy się dalsze funkcjonowanie rolnictwa dwóch prędkości. Obecna sytuacja obniża naszą konkurencyjność i powoduje stale zmniejszające się dochody polskich rolników. Domagamy się również, aby wsparcie dla II filaru Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich pozostało co najmniej na poziomie z lat 2014-2020, co pozwoli na dalsze inwestowanie w rozwój gospodarstw rolniczych i infrastruktury wiejskiej.

2. Tragiczna sytuacja hodowców a zwłaszcza trzody chlewnej doprowadza do bankructwa wielu gospodarstw rolniczych i wyłączenia całej branży z gospodarki narodowej, w związku z tym należy podjąć wszelkie możliwe działania skutkujące natychmiastowym wzrostem cen w skupie (uregulowanie tuczu nakładczego, dopłaty do loch, kontrola jakości importowanego mięsa). Z uwagi na rozprzestrzeniający się afrykański pomór świń na inne kraje Unii Europejskiej należy doprowadzić do znacznego zwiększenia środków europejskich na jego zwalczanie.

KONDOLENCJE

Członkowi Rady Powiatowej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Poddębicach

Panu Pawłowi Urbaniakowi

wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

MATKI

składa Zarząd IRWŁ oraz Rada Powiatowa IRWŁ w Poddębicach

3. Żądamy wywarcia skutecznego nacisku na Polski Związek Łowiecki zmierzającego do depopulacji dzików i jeleniowatych celem zmniejszenia szkód łowieckich i ryzyka rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń oraz wypłaty wszelkich zobowiązań kół łowieckich wobec rolników do 15 lutego 2019 r. Domagamy się nowelizacji ustawy Prawo łowieckie.

4. Żądamy większych środków na finansowanie infrastruktury, oświaty i służby zdrowia na obszarach wiejskich.

5. Domagamy się większego wpływu izb rolniczych na rozdysponowanie ziemi pochodzącej z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

6. Domagamy się opracowanie realnego, jednolitego systemu wyliczania dochodu z 1 ha przeliczeniowego, który będzie odzwierciedlał realną sytuację dochodową wsi. Obecny wysoki wskaźnik dochodu odbiera możliwość uzyskania wsparcia z pomocy społecznej, stypendium socjalnego dla studentów, świadczenia z programu 500+ czy bezpłatnych obiadów na stołówce szkolnej dla rodzin osiągających w rzeczywistości dochody znacznie poniżej tego wskaźnika.

7. Domagamy się większej pomocy de minimis dla gospodarstw rolnych.

8. Domagamy się przyjęcia rozwiązań prawnych chroniących produkcję rolniczą i zapewniających dalszy jej rozwój na obszarach wiejskich.

9. Domagamy się szybszego tempa rozwiązań mających na celu utworzenie holdingu spożywczego przy współudziale rolników.

10. Domagamy się uwzględnienia postulatów izb rolniczych w sprawie OSN.

Źródło: KRIR

KONDOLENCJE

Członkowi Rady Powiatowej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Poddębicach

Panu Piotrowi Domżałowi

wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

OJCA

składa Zarząd IRWŁ oraz Rada Powiatowa IRWŁ w Poddębicach

Członkowi Rady Powiatowej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Zgierzu

Panu Tomaszowi Graczykowi

wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

MATKI

składa Zarząd IRWŁ oraz Rada Powiatowa IRWŁ w Zgierzu

Szanowni Państwo,

W związku z trudną sytuacją na rynkach rolnych, szczególnie na rynku trzody chlewnej, izby rolnicze skierowały do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej oraz przekazały Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi postulaty wojewódzkich izb rolniczych, którą publikujemy w naszym miesięczniku. Petycja miała być ogłoszona podczas zgromadzenia wojewódzkich izb rolniczych pod hasłem „W obronie interesów rolników”, które było zaplanowane na dzień 10 stycznia 2019 roku w Warszawie. W wyniku podjęcia rozmów z samorządem rolniczym przez Rząd RP oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 8 stycznia, zgromadzenie zostało odwołane. Wiktor Szmulewicz – Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych w imieniu wojewódzkich izb rolniczych oraz Jan Krzysztof Ardanowski – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaapelowali do wszystkich organizacji rolniczych o zorganizowanie wspólnej reprezentacji organizacji i związków rolniczych oraz wspólne rozwiązywanie problemów w zespołach roboczych w ramach okrągłego stołu rolniczego. W zespołach roboczych powinni się znaleźć przedstawiciele nie tylko producentów rolnych i przetwórców, ale także przedstawiciele konsumentów, a wszystko to po to, by doprowadzić do zintegrowania wszystkich ogniw „od pola do stołu” i wypracowania niezbędnych zmian w polskim rolnictwie.

Szanowni Państwo, mam nadzieję na przełom, na przełom, który pozwoli polskiemu rolnikowi i jego rodzinie na godne i dostatnie życie.

Dromis Tomasz Ardanowski

Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

Zgnilec amerykański w naszych pasiekach

Podobno jedna trzecia roślin uprawnych na całym świecie jest zapylana przez owady. W Wielkiej Brytanii wymarcie zapylaczy oznaczałoby straty w wysokości 440 milionów funtów rocznie. Francuzi wyliczyli, że rocznie pszczoły w tym kraju wykonują pracę wartą 2 mld euro, sprawiając, że rośliny rodzą swoje owoce. Naukowcy twierdzą, że w przypadku wyginięcia pszczół kłęska głodu dopadłaby świat w ciągu kilku lat. Co może doprowadzić do takiego kataklizmu?

Zagrożenie niosą głównie pestycydy, nie bez znaczenia są również choroby wirusowe takie jak choćby zgnilec amerykański, który daje się we znaki wielu pszczelarzom w naszym kraju. O tym, że coś złego dzieje się w świecie pszczół, można zwykle dowiedzieć się z tablic informacyjnych, które ustawia się przy wlotach do miast i wyznaczonych miejscowości. Zgodnie z przepisami teren zapowietrzony stanowi obszar o promieniu 6 km od ogniska choroby.

Czy jest się czego obawiać?

Andrzej Derkowski, zastępca Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wieluniu (na terenie powiatu wieluńskiego stwierdzono obecność zgnilca amerykańskiego pszczoł w dwóch pasiekach).

- Nie jest to choroba groźna dla człowieka. Spożywanie miodu jest jak najbardziej bezpieczne. Bez obaw możemy też przebywać w okolicy zarażonych zgnilcem pasiek.

Czyli zaraza czai się gdzieś głęboko w ulach?

- To choroba czerwiu pszczół, a więc nie dotyczy ona osobników dorosłych. Wywołana jest przez laseczkę larwy – Paenibacillus larvae. W niesprzyjających warunkach bakte-

ria ta wytwarza endospory (przetwalniki), które są bardzo odporne na czynniki zewnętrzne, a poza organizmem pszczoły mogą przetrwać nawet do 35 lat. Przetwalniki po dostaniu się do organizmu larwy w trakcie karmienia, kiełkują w przewodach pokarmowych larw i ulegają przekształcaniu w formę wegetatywną.

Bakterie w tkankach larw szybko się namnażają i larwa obumiera, co stanowi kolejne źródło zakażenia. Czerw zamiera w pierwszych 2-3 dniach po zasklepieniu komórki. Zamarta larwa wiotczeje, zmienia barwę najpierw na żółtą, później na żółtobrazową, a po 3 tygodniach zmienia się w brązową, lepka, ciągliwą masę. Ma ona charakterystyczny zapach kleju stolarskiego. Potem (po 5-6 tygodniach od zakażenia) masa ta zmienia się w ciemnobrązowy strupek, ściśle przylegający do dna komórki. Po dodaniu wody zamienia się on ponownie w ciągliwą masę.

Jak wirus trafia do konkretnej pasieki?

- Zgnilec amerykański do pasiek trafia najczęściej za sprawą ich migracji. Większość specjalistycznych pasiek ma dziś charakter wędrowny. Ule przewozi się na odpowiednio pożytki. Czasami właściciele pasiek transportują pszczoły na odległość nawet stu kilometrów od miejsca stałej lokalizacji. I to z takich „wojaży” najczęściej przywozi się zakażenie. Pszczelarz może latami o tym nie wiedzieć, bo choroba, za sprawą wspomnianych przetwalników nie musi uaktywniać się natychmiast.

Skoro ów zgnilec nie jest niebezpieczny dla człowieka, to skąd to całe zamieszanie?

- Otóż jest to choroba zakaźna, która znajduje się obecnie na liście chorób zwalczanych z urzędu. Wpływ na decyzję ministerstwa rolnictwa w tej sprawie mieli zapewne sami pszczelarze, którzy w obliczu strat chcieli mieć możliwość pozyskania jakiegokolwiek pomocy ze strony państwa na odbudowę rodzin pszczelich. Wyjaśnić należy, że wszystkie czyn-

ności z nakazu inspekcji weterynaryjnej są obwarowane tym, że hodowcy przysługują odszkodowanie. O wiele ważniejszy jednak wydaje się aspekt pozafinansowy, ponieważ nie walcząc z tym zakażeniem, nie dbając dostatecznie o higienę w pasiece, doprowadzić można do zarażenia kolejnych pokoleń pszczół, co doprowadzi do zamierania rodzin. Jeśli o to w porę nie zadamy, możemy te owady stracić bezpowrotnie. A to może odbić się bezpośrednio na całym ekosystemie, człowiek nie poradzi sobie zapewne ze sztucznym zapyleciem wszystkich roślin – wyjaśnia Andrzej Derkowski.

Czy inspekcja weterynaryjna kontroluje pasieki znajdujące się w obszarze zapowietrzonym?

- Będziemy to robić wiosną przyszłego roku. Dużo zależało będzie tu od pogody, sądzę jednak, że mniej więcej w trzecim tygodniu kwietnia zaczniemy wykonywać przeglądy w gospodarstwach pasiecznych w celu sprawdzenia, czy istnieją inne ogniska tej choroby.

Jest sprawdzona metoda zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczoł?

- Metodą radykalną jest niszczenie chorych rodzin. Praktykuje się również dwukrotne przesiedlanie rodzin. W każdym przypadku należy przeprowadzić skrupulatną dezynfekcję uli oraz sprzętu pszczelarskiego.

Na podstawie danych zawartych w rejestrach prowadzonych przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii określono, że liczba rodzin pszczelich wynosi w Polsce ok. 1,5 mln. Póki co, nie ma powodów do obaw o ich liczebność, tym bardziej, że w przeciągu ostatniego roku przybyło ok. 56 tys. rodzin, co oznacza ok. 4,1% wzrost – tak wynika z danych opracowanych przez Zakład Pszczelnictwa Instytutu Ogrodnictwa w Puławach. Najwięcej zarejestrowanych rodzin pszczelich znajdziemy w województwie lubelskim - 177 776, a najmniej w podlaskim - 38 369. W Polsce dominują małe pasieki. Prawie 476 tys. rodzin znajduje się w pasiekach nieprzekraczających 20 uli.

Rozmawiał: Przemysław Chrzanowski

Źródło: www.witrynawiejska.pl

KRUS informuje o składkach na ubezpieczenie społeczne rolników w I kwartale 2019 r.

Kasa informuje, że wysokość miesięcznej składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie, zgodnie z Uchwałą Nr 10 Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników z dnia 6 grudnia 2018 r., w I kwartale 2019 r. nadal stanowić będzie kwotę 42,00 zł. Wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie za podlegającego przez cały miesiąc: rolnika, małżonka, domownika wynosi 42 zł miesięcznie. Jeżeli rolnik, małżonek lub domownik objęty jest tym ubezpieczeniem na wniosek wyłącznie w zakresie ograniczonym należna składka stanowi 1/3 pełnej składki, tj. 14,00 zł miesięcznie, pomocnika rolnika wynosi 42 zł miesięcznie.

W przypadku, gdy okres podlegania ubezpieczeniu pomocnika, z którym zawarto umowę o pomocy przy zbiorach

jest krótszy niż miesiąc, wysokość należnej składki rolnik oblicza proporcjonalnie do liczby dni podlegania ubezpieczeniu, zgodnie z wymiarem składki prezentowanym na stronie wysokość składek na ubezpieczenie pomocnika rolnika.

Podstawowa miesięczna składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za rolników, małżonków i domowników w I kwartale 2019 r. stanowić będzie 10% obowiązującej w grudniu br. emerytury podstawowej (912,86 zł), tj. 91,00 zł.

Dodatkowa miesięczna składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w I kwartale 2019 r. za rolników prowadzących gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 50 ha przeliczeniowych użytków rolnych nadal stanowić będzie:

- 12% emerytury podstawowej tj. 110,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących obszar użytków rolnych do 100 ha przeliczeniowych,

- 24% emerytury podstawowej tj. 219,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących obszar użytków rolnych powyżej 100 ha przeliczeniowych do 150 ha przeliczeniowych,
- 36% emerytury podstawowej tj. 329,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących użytki rolne powyżej 150 ha przeliczeniowych do 300 ha przeliczeniowych,
- 48% emerytury podstawowej tj. 438,00 zł dla gospodarstw rolnych obejmujących użytki rolne powyżej 300 ha przeliczeniowych.

Ustawowy termin uregulowania należnych składek za: rolników, małżonków i domowników za 1 kwartał 2019 r. upływa z dniem 31 stycznia 2019 r. pomocników rolnika za dany miesiąc upływa z 15 dniem następnego miesiąca.

Źródło: KRUS

Wnioski na inwestycje w przetwarzanie produktów rolnych

Od 31 stycznia do 1 marca 2019 r. można składać w Oddziałach Regionalnych ARiMR wnioski o „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój”. Jest to pomoc finansowana z budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020. Pomoc przyznawana jest w formie refundacji do 50 proc. kosztów kwalifikowalnych poniesionych na realizację inwestycji.

Wysokość wsparcia uzależniona jest od rodzaju planowanej do realizacji operacji i wynosi:

- 500 tys. zł dla rolników, ich małżonków lub domowników podejmujących prowadzenie działalności gospodarczej;

- 100 tys. zł na inwestycje planowane przez rolników lub ich małżonków w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD), przy czym w tym przypadku nie jest wymagane prowadzenie działalności gospodarczej.

Aby ułatwić sięgnięcie po taką pomoc wprowadzone zostały udogodnienia. Polegają one na tym, że zainteresowani mogą składać wszelkiego rodzaju decyzje i pozwolenia dotyczące danej inwestycji dopiero na etapie jej rozliczania, a nie w momencie składania wniosku o przyznanie pomocy.

Ważne jest również, aby osoby starające się o takie wsparcie były ubezpieczone w pełnym zakresie w KRUS. Wniosek o pomoc można złożyć osobiście, za pośrednictwem upoważnionej osoby lub wysłać rejestrowaną przesyłką nadaną w placówce Poczty Polskiej.

Źródło: ARiMR

Pomoc dla producentów tytoniu oraz producentów świń

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, działając na podstawie § 13u ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.), informuje, że od 14 do 25 stycznia 2019 r. producenci tytoniu oraz producenci świń mogą składać wnioski o udzielenie pomocy finansowej.

O pomoc mogą ubiegać się:

- producenci rolni, którzy w latach 2014-2017 co najmniej raz nie otrzymali zapłaty za sprzedany tytoń lub sprzedane świnię w związku z wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości lub wszczęciu wtórnego postępowania upadłościowego, lub postanowienia

o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego wobec podmiotu, któremu ten tytoń lub te świnię zostały sprzedane przez producenta rolnego bezpośrednio albo za pośrednictwem grupy producentów w rozumieniu ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, oraz

- grupy producentów suszu tytoniowego utworzone na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, które w latach 2014-2017 co najmniej raz nie otrzymały zapłaty za sprzedany tytoń w związku z wydaniem postanowienia o ogłoszeniu upadłości lub

wszczęciu wtórnego postępowania upadłościowego, lub postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego wobec podmiotu, któremu ten tytoń został sprzedany.

Wnioski należy złożyć do kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego, a w przypadku grupy producentów suszu tytoniowego właściwego ze względu na siedzibę tej grupy. Formularz wniosku będzie dostępny na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (www.arimr.gov.pl).

Źródło: MRiRW

REKLAMA

PPHU

ASPOL

W ofercie :

- Zakuwanie węży hydraulicznych
- Części do ciągników i maszyn rolniczych
- Oleje i smary
- Łożyska

WARYŃSKI
Origin

Zapraszamy do odwiedzin sklepu internetowego
www.aspol.agro.pl

Świątniki 61
95-200 Pabianice
tel. 782 061 000

TU KUPISZ
ORYGINALNE CZĘŚCI **URSUS**

URSUS

Posiedzenie Komisji IRWŁ

Część merytoryczna

Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego wydaje na wniosek gmin opinie w sprawie przekształcenia gruntów leśnych na cele nieleśne i gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz na wniosek rolnika, osoby zainteresowanej wydaje opinie w sprawie zakupu w obrocie prywatnym nieruchomości rolnej. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego współpracuje z instytucjami sektora rolniczego. Również wydaje opinie na wniosek gmin w sprawie stawki ceny żyta do ustalenia podatku rolnego na 2019 rok. Cena skupu żyta do celów wymiaru podatku rolnego na 2019 rok ogłoszona w Komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18.10.2018r. wynosi **54,36 zł za 1q**.

W dniu 10 grudnia 2018r. odbyło się IX/V Walne Zgromadzenie IRWŁ. Obradom przewodniczył Prezes IRWŁ – Bronisław Węglewski. Delegaci rozmawiali m.in. na temat trudnej sytuacji na rynkach rolnych. Wnioski podjęte na posiedzeniu Walnego Zgromadzenia IRWŁ w dniu 11 grudnia 2018r. zostały przekazane do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych - Wiktora Szmulowicza oraz do Wojewody Łódzkiego - Zbigniewa Rau w celu rozpatrzenia i dalszej realizacji.

W dniu 4 grudnia 2018r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego, popierając wnioski zgłoszone przez członków Rady Powiatowej IRWŁ w Opocznie i Rady Powiatowej IRWŁ w Wieruszowie, Prezes IRWŁ Bronisław Węglewski wystosował pismo do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych Wiktora Szmulowicza z prośbą o ich rozpatrzenie i dalszą realizację.

- Pierwszy wniosek dotyczył problemu z dzikami, które niszczą rolnikom łąki, które nie nadają się do ponownego użytku. W tej sytuacji niezbędne jest zwiększenie odstrzału zwierzyny, której populacja w szybkim tempie się rozprzestrzenia.

- Drugi wniosek dotyczył rzeczywistych dochodów rolnika. Wnioskuję o przeanalizowanie autentycznych dochodów rolnika, gdyż mniejsze gospodarstwa nie osiągają kwot podawanych przez GUS w statystykach w porównaniu z dużymi gospodarstwami a kwoty przeliczane na 1 ha ziemi są nieadekwatne do rzeczywistych przychodów, przez co dzieci rolników są pozbawione wszelkich dofinansowań np. stypendiów.

- Trzeci wniosek dotyczył umieszczenia na terenie powiatu wieruszowskiego punktu pomiaru opadów atmosferycznych. Obecnie taki punkt znajduje się na terenie powiatu wieluńskiego i na tej podstawie są sporządzane raporty dla dwóch powiatów wieruszowskiego i wieluńskiego. Dane z punktu nie są miarodajne dla powiatu wieruszowskiego, często zdarza się, że w powiecie wieluńskim pada a w powiecie wieruszowskim w analogicznym czasie jest brak opadów. IRWŁ kilkakrotnie wnioskowała, aby stacje pomiaru opadów były usytuowane na terenie każdej gminy (np. w szkołach rolniczych, ośrodkach doradztwa rolniczego). Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego kilkakrotnie zwracała się zarówno do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi aby podstawą szacowania szkód w gospodarstwach rolnych była decyzja wójta gminy, a nie system monitoringu suszy opracowany przez IUNG.

- Czwarty wniosek dotyczył procedur szacowania szkód w uprawach rolnych spowodowanych działaniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych tak aby zasady były znane w dniu szacowania szkód a nie w trakcie były zmieniane tak jak to miało miejsce w tym roku a sytuacja dotyczyła doszacowania strat występujących w ziemniakach gdzie ziemniaki były już praktycznie zebrane a straty np. truskawki nie były szacowane. W wyniku zmian zasad wielu rolników nie złożyło wniosków o szacowanie strat w swoich uprawach.

W dniu 6 grudnia 2018r. w imieniu Zarządu IRWŁ Prezes - Bronisław Węglewski, wystosował pismo do Wojewody Łódzkiego Zbigniewa Rau o pilne zorganizowanie spotkania wszystkich instytucji pracujących na rzecz rolnictwa województwa łódzkiego. W piśmie zaznaczył, że tematyka spotkania powinna dotyczyć sytuacji na rynkach rolnych, a szczególnie bardzo trudnej sytuacji na rynku trzody chlewnej.

W dniu 20 grudnia 2018r. w imieniu Zarządu Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego Bronisław Węglewski popierając wniosek rolników z powiatu pajęczańskiego wystąpił do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych - Wiktora Szmulowicza w sprawie włączenia do obszaru z ograniczeniami naturalnymi następujących obrębów geodezyjnych: Czerkiesy, Dylów Rządowy, Gajęcice Nowe, Gajęcice Stare, Janki, Ładzin, Makowiska, Podładzin i Wydrzynów położonych na terenie Gminy Pajęczno. Według projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego PROW na lata 2014-2020 w/w tereny zostały pozbawione wsparcia z tytułu płatności ONW, w ramach rekompensaty mają otrzymać tylko do 2020 r. płatność przejściową, która jest niższa niż dotychczasowe wsparcie.

W dniu 20 grudnia 2018r. Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w imieniu Zarządu IRWŁ skierował pismo do Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych Wiktora Szmulowicza w związku z pojawiającymi się informacjami w sprawie planowanego podniesienia przez Ministerstwo Finansów stawki podatku VAT na soki i napoje z 5 proc. do 23 proc. IRWŁ apeluje o podjęcie działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej stawki VAT. Proponowana zmiana może spowodować zmniejszenie zapotrzebowania na owoce nawet o 190 tys. ton. Wzrost stawki VAT zmniejszy konkurencyjność napojów warzywnych i owocowych względem innych produktów do picia. Ta zmiana uderzy nie tylko w przedsiębiorców, konsumentów, ale i w sadowników - głównie producentów jabłek (to z tych owoców produkuje się w Polsce rocznie ok. 300 ton zagęszczonego soku), a także producentów czarnej porzeczki, wiśni, aronii, marchwi i innych.

Zarząd IRWŁ wydał opinię do projektów aktów prawnych:

- rozporządzenia MRiRW w sprawie środków podjęmo-

Działania izby rolniczej - grudzień 2018

wanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń;

- rozporządzenia MRiRW w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać plan biznesowy grupy producentów rolnych;

Posiedzenia Rad Powiatowych IRWŁ

W grudniu 2018r. odbyło się 14 posiedzeń Rad Powiatowych IRWŁ (w dniu 5.12.2018r. w Poddębicach oraz w Skierniewicach, w dniu 7.12.2018r. w Łęczycy i Rawie Mazowieckiej, w dniu 12.12.2018r. w Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu, w dniu 14.12.2018r. w Bełchatowie i w Wieruszowie, w dniu 18.12.2018r. w Tomaszowie Mazowieckim w dniu 19.12.2018r. Zgierzu, w dniu 20.12.2018r. w Kutnie oraz w dniu 28.12.2018r. w Łowiczu, w Andrze-spolu oraz w Pajęcznie). Członkowie rozmawiali m.in. na temat trudnej sytuacji na rynkach rolnych, o szacowaniu strat suszowych, o ubezpieczeniach w uprawach rolnych, o dużych stratach w uprawach rolnych spowodowane przez m.in. dziki oraz dzikie ptactwo.

Współpraca z KSOW

Złożone przez Izbę Rolniczą Województwa Łódzkiego do KSOW dokumenty dotyczące rozliczenia projektu w ramach operacji pn. „Wyjazd studyjny rolników na targi ziemniaczane „Potato Europe 2018-Hanover” oraz operacji pn. „Szkolenia dla liderów obszarów wiejskich” współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostały rozliczone.

Konferencje/targi / szkolenia/

W dniu 16 grudnia 2018r. w Centrum Edukacji i Rozwoju w Opocznie odbyło się VII Opoczyńskie Spotkanie Wigilijne wraz z konferencją rolniczą. Organizatorami imprezy byli: Robert Telus – Poseł na Sejm RP oraz Janusz Ciesielski – Dyrektor Łódzkiego Oddział Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, a jednym ze współorganizatorów była Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego, którą reprezentował Bronisław Węglewski – Prezes IRWŁ oraz Jerzy Kuzański – Dyrektor IRWŁ.

W dniu 21 grudnia 2018r. odbyło się Wojewódzkie Spotkanie Bożonarodzeniowe w Muzeum Miasta Łodzi organizowane przez Wojewodę Łódzkiego, Marszałka Województwa Łódzkiego oraz Prezydenta Miasta Łodzi. W imieniu Prezesa Bronisława Węglewskiego uczestniczył Dyrektor Biura IRWŁ – Jerzy Kuzański.

Inne

- Miesięcznik Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego „W NOWEJ ROLI” od marca 2016 r. w nowej odsłonie bezpłatnie trafia do rolników, mieszkańców wsi województwa łódzkiego.

- Prawnik Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego udziela bezpłatnie porad prawnych dla rolników. W omawianym okresie zostało udzielonych ok. 35 porad.

Wszystkie działania, interwencje podejmowane przez Zarząd Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz informacje na temat sytuacji w rolnictwie są dostępne na stronie internetowej IRWŁ www.izbarolnicza.lodz.pl.

Beata Rzewuska

Specjalista ds. organizacji rynków rolnych i szkoleń

Doradca rolno-środowiskowy

Uprawa i przemieszczanie bulw ziemniaków

Łódzki Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi przypomina zasady uprawy oraz przemieszczania bulw ziemniaków na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, do innych państw Unii Europejskiej oraz do krajów trzecich.

Bulwy ziemniaków wyprodukowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej mogą być wprowadzane do obrotu i przemieszczane do innych państw członkowskich UE, jeśli zostały wyprodukowane oraz zapakowane lub też dystrybuowane przez **podmioty wpisane do rejestru przedsiębiorców**, prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Roślin i Nasiennictwa, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podmiotu. W celu dopełnienia tego obowiązku zainteresowany podmiot powinien złożyć wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców. Wojewódzki inspektor po sprawdzeniu informacji zawartych we wniosku dokonuje wpisu, przydzielając tym samym indywidualny **numer wpisu do rejestru przedsiębiorców**.

Numer wpisu do rejestru przedsiębiorców używany jest w kontaktach ze służbą ochrony roślin oraz może być wykorzystywany w kontaktach handlowych. Jednakże najważniejszym jego zastosowaniem jest umieszczanie numeru na paszportach roślin lub na innych oznakowaniach, co pozwala na identyfikację podmiotów, które prowadziły uprawę, wytwarzanie, magazynowanie, pakowanie, sortowanie lub dokonywały wprowadzania lub przemieszczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów. Informacje zawarte na oznakowaniu umożliwiają identyfikację ewentualnych źródeł porażenia i zapobieganie rozprzestrzenianiu się organizmów szkodliwych, w tym **bakterii kwarantannowych, które mogą porażać rośliny i bulwy ziemniaków: *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* (bakterioza pierścieniowa ziemniaków) i *Ralstonia solanacearum* (śluzak)**.

Szczegółowe przepisy w zakresie uprawy i przemieszczania bulw ziemniaków zawarte są, m.in., w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 21 lutego 2008 r. w sprawie zapobiegania wprowadzeniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1227 ze zm.), w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* (Dz.U. z 2018 r., poz.692), w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 25 kwietnia 2016 r. w sprawie oznakowania bulw ziemniaków innych niż sadzeniaki (Dz.U. z 2016 r., poz. 631).

Uwzględniając powyższe przepisy prawa **przesyłki ziemniaków przemieszczane do innych państw członkowskich UE muszą być zaopatrzone w:**

- 1) **zaświadczenie**, wydane przez właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, potwierdzające niewystępowanie w partii bulw ziemniaka bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* (*Cms*) – czynnik sprawczy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka, oraz
- 2) **paszport roślin**, wydany przez właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa – w przypadku sadzaniaków ziemniaka, albo
- 3) **oznakowanie**, które może mieć dowolną formę, np. prostej naklejki lub etykiety, zawierającej numer wpisu podmiotu do rejestru przedsiębiorców, który ziemniaki uprawiał i ewentualnie numery kolejnych dystrybutorów.

Wydanie zaświadczenia potwierdzającego niewystępowanie bakterii *Cms* w partii bulw ziemniaków przemieszczanych do innych państw UE oraz wszystkie czynności kontrolne wykonywane są na wniosek i zlecenie zainteresowanego podmiotu. Opłaty za ocenę organoleptyczną, pobranie prób i badanie laboratoryjne wnoszone są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 24 czerwca 2008 r. w sprawie stawek opłat za usługi świadczone przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz za wydawanie etykiet, paszportów roślin, lub plomb urzędowych (Dz.U. nr 122, poz. 789 ze zm.).

Zaświadczenie, o którym mowa, może zostać wydane, jeżeli są spełnione następujące warunki:

I. wojewódzki inspektor w wyniku badań laboratoryjnych w bulwach ziemniaka przeznaczonych do przemieszczania do innych państw członkowskich UE **nie stwierdził występowania bakterii *Cms***, oraz:

1) wszystkie partie bulw ziemniaka, które pochodzą z tego samego miejsca produkcji, przeznaczone do przemieszczania, zostały poddane przez wojewódzkiego inspektora badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Cms*, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii, albo

2) **miejsce produkcji**, z którego pochodzą bulwy ziemniaka, nie znajduje się w strefie zagrożenia, w której będą podejmowane działania w celu zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się bakterii *Cms* i w tym miejscu produkcji zostały wysadzone jedynie:

a) sadzeniaki ziemniaka, co potwierdzają paszporty roślin lub dokumenty zakupu sadzaniaków ziemniaka, lub

b) bulwy ziemniaka poddane przez wojewódzkiego inspektora badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Cms*, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii, albo

II. **miejsce produkcji**, z którego pochodzą bulwy ziemniaka przeznaczone do przemieszczenia do innych państw członkowskich UE, jest **uznane za miejsce produkcji wolne od bakterii *Cms***. Wniosek o uznanie miejsca produkcji należy złożyć w jednostce Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Bulwy ziemniaków przemieszczane do innych krajów UE poddawane są kontroli na granicy państw, do których są kierowane lub przez które są przemieszczane. Niektóre kraje członkowskie, w związku ze stwierdza-

nymi przypadkami przemieszczania bulw ziemniaków wyprodukowanych na terenie Polski bez wymaganych dokumentów, wprowadziły dodatkowe sankcje dla podmiotów nieprzestrzegających przepisów prawa w tym zakresie.

Bulwy ziemniaków wyprowadzane z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państw niebędących członkami Unii Europejskiej muszą spełniać wymagania określone przez państwo, do którego są przeznaczone lub państwa, przez które są przemieszczane. **Świadectwo fitosanitarne**, jeżeli jest wymagane, na wniosek zainteresowanego podmiotu, wydaje wojewódzki inspektor właściwy ze względu na miejsce uprawy ziemniaków.

Od 1 stycznia 2019 r. zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia o ochronie roślin:

1. art. 107 ust. 1 p.5b) i p.10) - kto prowadzi uprawę, wytwarzanie, magazynowanie, pakowanie lub sortowanie roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, które są szczególnie podatne na porażenie przez organizmy kwarantannowe (w tym bulwy ziemniaków), bez wymaganego wpisu do rejestru przedsiębiorców oraz wprowadza je do obrotu lub przemieszcza bez wymaganego oznakowania **podlega karze grzywny**.

2. art. 108 ust. 1 p. 2) - podmiot, który wyprowadzając z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do innych państw członkowskich lub przemieszczając na terytorium RP z przeznaczeniem do wyprowadzenia do innych państw członkowskich rośliny, produkty roślinne lub przedmioty (w tym bulwy ziemniaków), nie zaopatrzył ich w dokumenty i oznakowania wymagane przy przemieszczaniu ich do innych państw członkowskich, **podlega karze pieniężnej w wysokości od 2 000 do 12 500 zł**.

Szczegółowych informacji udziela Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi, ul. Siewna 13a, tel. 42 633-99-72, 611-66-60, Delegatura Piotrków Trybunalski ul. Dworska 13, tel. 44 646-68-62; Delegatura Sieradz, ul. POW 29, tel. 43 827-11-27; Delegatura Skierniewice, ul. M. Rataja 9, tel. 46 833-64-16 lub najbliższa jednostka PIORiN.

Więcej informacji oraz wykaz wszystkich jednostek PIORiN dostępny jest na stronie www.piorin.gov.pl

Łódzki Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi
Andrzej Kwiatkowski

Nowe regulacje prawne dla rolników

Od 1 stycznia weszły w życie nowe regulacje prawne opracowane przez Ministerstwo: Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej; Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników do sklepów i restauracji; Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia; Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o paszach; Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o ochronie roślin oraz niektórych innych ustaw; Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz; Nowe rozwiązania w zakresie wykorzystania środków Funduszu Promocji Mięsa Wieprzowego Rolnictwa i Rozwoju wsi.

Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej

Ustawa wprowadza większy zwrot za olej napędowy używany do produkcji rolnej: zwiększeniu ulega limit zużywanego oleju napędowego na 1 ha upraw rolnych z 86 do 100 litrów na 1 ha użytków rolnych, wprowadzony zostaje po raz pierwszy limit zużycia oleju napędowego w odniesieniu do 1 dużej jednostki przeliczeniowej (DJP) bydła, w przypadku prowadzenia przez producenta rolnego chowu lub hodowli bydła, do którego przysługuje zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa zakupionego do tej produkcji w wysokości 30 litrów na 1 dużą jednostkę przeliczeniową bydła. Zmianie ulega termin określenia przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, stawki zwrotu podatku akcyzowego na 1 litr oleju napędowego na rok następny, tj. do dnia 31 grudnia zamiast do dnia 30 listopada, ze względu na krótki okres jaki pozostaje na prace legislacyjne w tym zakresie z zachowaniem obowiązujących terminów poszczególnych etapów legislacyjnych, wynikający z dnia ogłoszenia przez Komisję Europejską kursu euro niezbędnego do wyliczenia stawki zwrotu podatku akcyzowego na dzień 1 października danego roku.

Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników do sklepów i restauracji

Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia

Ustawy wprowadzają znaczące ułatwienia w produkcji żywności przez rolników. Pierwsza z nich podwyższa kwoty przychodów zwolnionych z podatku dochodowego od osób fizycznych do 40 tys. zł. Ponadto umożliwia korzystanie ze zwolnienia podatkowego przez podmioty (np. prowadzące rolniczy handel detaliczny) prowadzące produkcję i sprzedaż przetwo-

rzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, o ile podmioty te korzystałyby w procesie produkcji z własnego surowca (wymagany jest co najmniej 50% udział własnego surowca w produkcie) oraz nie zatrudniały pracowników. Po przekroczeniu limitu 40 tysięcy złotych podatek dochodowy wynosi 2%. Od 1 stycznia 2019 roku podmioty prowadzące rolniczy handel detaliczny zyskały szerszy zakres odbiorców wyprodukowanych środków spożywczych na rzecz zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta finalnego, w tym sklepów, restauracji, stołówek i innych placówek o podobnej charakterystyce, zlokalizowanych na ograniczonym obszarze. Obszar ten będzie obejmować województwo, w którym ma miejsce prowadzenie produkcji żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz powiatów lub miast stanowiących siedzibę wojewody lub sejmiku województwa, sąsiadujących z tym województwem. Limity ilościowe dla żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 2159).

Druga ustawa wprowadza ułatwienia z zakresu prawa żywnościowego odnoszące się do procedury rejestracji działalności u właściwego organu urzędowej kontroli żywności dla podmiotów zamierzających prowadzić produkcję żywności na małą skalę i jej wprowadzanie na rynek w krótkich łańcuchach dystrybucji. Zniesieniu ulega obowiązek sporządzania i przedkładania powiatowemu lekarzowi weterynarii do zatwierdzenia projektu technologicznego zakładu oraz obowiązek informacyjny dla podmiotów prowadzących sprzedaż bezpośrednią lub działalność marginalną, lokalną i ograniczoną. Ułatwione zostaje rozpoczęcie działalności przez podmioty zamierzające prowadzić produkcję żywności na niewielką skalę w pomieszczeniach używanych głównie jako prywatne domy mieszkalne, ale gdzie

regularnie przygotowuje się żywność w celu wprowadzania do obrotu. Zniesiony zostaje obowiązek zatwierdzenia tego rodzaju działalności przez właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Od 1 stycznia 2019 r. podmioty zamierzające prowadzić taką działalność są zobowiązane jedynie do złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów we właściwym organie Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powyższe ułatwienie dotyczy w szczególności produkcji żywności pochodzenia roślinnego.

Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o paszach

Uchwalona w 22 listopada 2018 r. ustawa o zmianie ustawy o paszach ma na celu zmianę terminu wejścia w życie zakazu wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania w żywieniu zwierząt pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego – na dzień 1 stycznia 2021 r. Ponadto, dodany został art. 15a, zgodnie z którym minister właściwy do spraw rolnictwa opracuje i zamieści na stronie internetowej Ministerstwa plan wykorzystania krajowych źródeł białka oraz zminimalizowania deficytu białka paszowego w żywieniu zwierząt w zakresie pozyskiwania białka paszowego ze źródeł krajowych. Plan zawierać będzie w szczególności wskazanie:

- alternatywnych źródeł białka wobec białka genetycznie zmodyfikowanego;
- możliwości zwiększenia udziału krajowych źródeł białka w paszach;
- działań, jakie powinny być podjęte w zakresie ograniczenia importu pasz genetycznie zmodyfikowanych.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o ochronie roślin oraz niektórych innych ustaw

Ostatnia z ustaw, które weszły w życie 1 stycznia 2019 roku to ustawa o zmianie ustawy o ochronie roślin oraz niektórych innych ustaw. Wprowadza ona rozwiązania, które umożliwią wykonanie wymagań importowych państw trzecich (spoza Unii Europejskiej), co jest zasadniczym warunkiem utrzymania i ubiega-

nia się o otwarcie nowych rynków zbytu dla polskich towarów rolno-spożywczych.

Aby ułatwić pozyskiwanie nowych rynków zbytu uzupełniono dotychczasowe regulacje o przepisy dotyczące nadzoru nad podmiotami ujętymi w rejestrze eksporterów. Podmioty wpisane do rejestru eksporterów będą nadzorowane przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa lub podmioty prowadzące certyfikację w systemie integrowanej produkcji roślin (IP) – w przypadku producentów uczestniczących w tym systemie. Rozwiązanie takie jest zgodne z wymaganiami niektórych państw trzecich, a jednocześnie pozwala obniżyć koszty oraz zmniejszyć obciążenia proceduralne zarówno po stronie Inspekcji, jak i przedsiębiorców.

Ustawa wprowadza także szereg uproszczeń, ograniczających obciążenia administracyjne i ułatwiających działalność rolniczą i gospodarczą.

W tym celu wprowadzono ułatwienia w procesie wpisywania podmiotów do rejestru przedsiębiorców – takiemu wpisowi podlegają podmioty prowadzące uprawę, wytwarzanie, magazynowanie, pakowanie, sortowanie lub dokonujące wprowadzania lub przemieszczania na terytorium Polski roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, szczególnie podatnych na porażenie przez organizmy kwarantannowe. W tym przypadku zrezygnowano z wydawania decyzji administracyjnej przy dokonywaniu wpisu. Decyzja administracyjna zostanie jednak wydawana w przypadku wykreślenia podmiotu z rejestru.

Ponadto, wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa nie będzie musiał kontrolować podmiotów, wpisanych do rejestru przedsiębiorców, niewykonywujących w danym roku działalności wymagającej uzyskania takiego wpisu, jeśli zostanie o tym wcześniej poinformowany.

Ustawą ta wprowadza też ułatwienia w przeprowadzaniu granicznej kontroli fitosanitarnej opakowań drewnianych, w tym palet, w których wprowadzane są do Polski towary z państw trzecich. Zastosowane rozwiązania umożliwią przeprowadzenie kontroli tych opakowań, a także ich zniszczenie lub poddanie zabiegom fitosanitarnym (jeżeli nie są prawidłowo oznakowane) poza punktem wwozu – w przypadku gdy zrobienie tego na obszarze takiego punktu nie jest możliwe ze względu na charakter przewożonych towarów. Przemieszczenie wprowadzanych towarów poza punkt wwozu będzie możliwe, jeżeli wojewódzki inspektor ochrony roślin i nasiennictwa uzna, że nie stanowi to ryzyka fitosanitarne-go. Rozwiązanie to jest korzystne dla przedsiębiorców importujących w opakowaniach drewnianych towary kruche lub wrażliwe, gdzie skontrolowanie opakowań w punkcie wwozu mogłoby prowadzić do zniszczenia lub uszkodzenia tych produktów.

Wprowadzono również przepisy ułatwiające rejestrację w komputerowej bazie danych informacji dotyczących nasion lub sadzianek ziemniaka, uzyskiwanych zgodnie z zasadami produkcji ekologicznej. Modyfikacja danych w komputerowej bazie, zgodnie z wolą i na wniosek podmiotu, będzie możliwa bez wydawania decyzji administracyjnej.

Wprowadzono też korzystne zmiany do systemu integrowanej produkcji roślin, przede wszystkim przez zapewnienie efektywniejszej wymiany informacji między Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, a podmiotami certyfikującymi. Jest to zmiana istotna, gdyż w ostatnich latach rosła liczba producentów rolnych zgłaszających zamiar uczestnictwa w systemie integrowanej produkcji roślin oraz zwiększała się powierzchnia upraw zgłoszonych w ramach tego systemu.

Jednocześnie wprowadzono regulacje ułatwiające współpracę Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz

Od 1 stycznia obowiązuje również Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 grudnia 2018 r. w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz, które wprowadza nowe wzory ksiąg rejestracji prowadzonych w formie papierowej.

W stosunku do dotychczas obowiązujących przepisów rozporządzenie wprowadza obowiązek dokonywania zmian w księgach rejestracji świń prowadzonych w siedzibach stada położonych na obszarze zapowietrzonym, zagrożonym lub innym obszarze podlegającym ograniczeniom, ustanowionym zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym zgodnie z przepisami Unii Europejskiej obowiązującymi w tym zakresie, w terminie 2 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie obowiązek wpisu. W pozostałych przypadkach pozostawiono termin 7 dni od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące obowiązek wpisu na dokonanie wpisu w księdze rejestracji.

Rozporządzenie w sprawie księgi rejestracji bydła, świń, owiec lub kóz umożliwia też odstąpienie od obowiązku prowadzenia księgi rejestracji przez tych posiadaczy bydła, świń, owiec lub kóz, którzy uzyskali dostęp

do systemu informatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa obsługującego rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych i za jego pośrednictwem (tzw. portal IRZPlus) zgłaszając zdarzenia dotyczące posiadanych przez nich zwierząt. Dostęp do portalu IRZ-Plus posiadają wszyscy producenci rolni, którzy składają wnioski o dopłaty bezpośrednie za pomocą systemu eWniosek. Pozostali posiadacze zwierząt mogą uzyskać dostęp do tego portalu zgodnie z procedurą określoną w przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 sierpnia 2018 r. w sprawie formularza internetowego umożliwiającego wprowadzenie danych do systemu informatycznego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w którym jest prowadzony rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych.

Wynika to z faktu, że skończył się 2 letni okres przejściowy wprowadzony 1 stycznia 2017 r. Wówczas weszły w życie przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych, na mocy których środki funduszy promocji mogą być przeznaczane na finansowanie działań promocyjnych i informacyjnych dotyczących produktów rolno-spożywczych, których produkcja podstawowa odbyła się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku produktów przetworzonych, do produkcji których użyto nie więcej niż 25 % składników pochodzących z poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Z uwagi na specyfikę branży wieprzowej, w której duży odsetek ubitych świń w 2015 r. stanowiły zaimportowane prosięta i warchlaki, na etapie prac sejmowych nad projektem tej ustawy wprowadzono 2-letni okres przejściowy w zakresie spełnienia wymagania w odniesieniu do miejsca urodzenia zwierzęcia, od którego pochodzi mięso wieprzowe, którego dotyczyć będą działania i programy informacyjne i promocyjne, wspierane ze środków funduszu promocji. W przypadku branży mięsa wieprzowego do dnia 31 grudnia 2018 r. środki finansowe funduszy promocji produktów rolno-spożywczych mogły być przeznaczane na finansowanie lub współfinansowanie programów lub działań promocyjnych lub informacyjnych, dotyczących mięsa wieprzowego, które zostało pozyskane ze świń, których:

ostatni etap chowu wynoszący co najmniej 4 miesiące odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

– w przypadku świń, których wiek w chwili poddawania ubojowi przekraczał 6 miesięcy;

- chów odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej od dnia, w którym osiągnęły masę 30 kg – w przypadku świń, których wiek w chwili poddawania ubojowi nie przekraczał 6 miesięcy, a ich masa wynosiła co najmniej 80 kg;
- chów odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku świń, których wiek w chwili poddawania ubojowi nie przekraczał 6 miesięcy, a ich masa wynosiła mniej niż 80 kg.

Ten okres przejściowy miał na celu ułatwienie branży mięsa wieprzowego dostosowanie cyklu produkcji mięsa w taki sposób, aby po 31 grudnia 2018 r. wsparcie ze środków funduszy mogło być przeznaczane na działania lub programy informacyjne lub promocyjne dotyczące mięsa wieprzowego wyłącznie pochodzącego od świń urodzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz których chów i ubój odbył się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Nowe rozwiązania w zakresie wykorzystania środków Funduszu Promocji Mięsa Wieprzowego

Oprócz wymienionych ustaw i rozporządzenia, które weszły w życie od 1 stycznia 2019 roku również od tego dnia zaczęły obowiązywać nowe rozwiązania w zakresie wykorzystania środków Fun-

OZNACZANIE PRODUKTÓW SPOŻYWCZYCH

informacją o kraju pochodzenia

Oferta produktowa rynku żywnościowego określana jest przez zmieniające się preferencje konsumentów. Zmiana pokoleniowa, zdrowy styl życia, zmiany legislacyjne idące w kierunku poprawy jakości produkowanej żywności, a także rosnąca świadomość zakupowa konsumentów (wprowadzenie oznakowania produktów tak by konsument wiedział co i skąd je. wpływają na konieczność podjęcia działań ukierunkowanych na wzrost sprzedaży krajowych produktów rolno - spożywczych w Polsce. Dlatego niezbędna jest zmiana podejścia do promocji żywności poprzez dostosowanie się do obowiązujących standardów i trendów rynkowych.

Wskazywanie kraju pochodzenia produktów spożywczych wynikające z przepisów unijnych

Dla większości nieprzetworzonych produktów spożywczych prawo unijne wprowadziło wymóg podawania kraju pochodzenia obowiązujący jednakowo we wszystkich państwach UE.

Obowiązkowe podawanie kraju pochodzenia wymagane jest na podstawie przepisów unijnych dla:

- świeżych owoców i warzyw;
- wołowiny i cielęciny (tu konieczność podawania kraju urodzenia, chowu, uboju i rozbioru);
- ryb i owoców morza (zarówno dla opakowanych jak i sprzedawanych luzem);
- miodu;
- wina (kraj, w którym wyprodukowane są winogrona);
- oliwy z oliwek;
- jaj (nadruk symbolu literowego kraju pochodzenia);
- drobiu importowanego spoza UE;
- surowego, pakowanego mięsa ze świń, kóz, owiec i drobiu (kaczki, gęsi, kury, indyki).

Dla pozostałych środków spożywczych stosuje się ogólne przepisy dotyczące wskazywania kraju pochodzenia rozporządzenia (UE) nr 1160/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Zgodnie z tymi przepisami podawanie kraju pochodzenia jest dobrowolne. Trzeba podać kraj pochodzenia tylko w przypadku, gdy brak tej informacji mógłby w istotnym stopniu wprowadzić konsumenta w błąd tj. gdyby informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogły sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca (na przykład, gdy w nazwie produktu użyto nazwy kraju, rysunku przedstawiającego flagę, wizerunku budynku charakterystycznego dla jakiegoś kraju, podczas gdy produkt pochodziłby z innego kraju).

Dodatkowo na poziomie UE zostały określone zasady uzupełniania podanej w oznakowaniu produktu spożywczo informacji o kraju pochodzenia tego produktu informacją o pochodzeniu jego podstawowych składników (jeśli ich pochodzenie jest inne niż gotowego produktu).

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/775 z dnia 28 maja 2018 r. ustanawiające zasady stosowania art. 26 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat

żywności, w odniesieniu do reguł dotyczących wskazywania kraju lub miejsca pochodzenia podstawowego składnika środka spożywczego opublikowane w maju 2018r. zacznie obowiązywać od dnia 1 kwietnia 2020r.

Rozporządzenie to określa zasady podawania w oznakowaniu informacji o pochodzeniu „składnika podstawowego” (tj. najważniejszego ilościowo lub jakościowo), w przypadku, gdy podmiot odpowiadający za oznakowanie produktu umieści na opakowaniu w jakiegokolwiek formie - w postaci oświadczeń, ilustracji, symboli lub wyrażzeń, odnoszących się do miejsc lub obszarów geograficznych – informacje odnoszące się lub sugerujące kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego, a pochodzenie „składnika podstawowego” jest inne niż kraj/miejsce pochodzenia tego środka spożywczego.

Od powyższej zasady wyjątek został ustanowiony tylko w przypadku podania w nazwach zwyczajowych i ogólnych nazw geograficznych uznając, że nazwy zwyczajowe są znane konsumentom i nikt nie wyobraża sobie na przykład, że kupując „fasolkę po bretońsku” nabył produkt pochodzący z Bretanii.

Do tego rozporządzenia Komisja Europejska ma opracować wytyczne. Obecnie trwa analiza pytań i problemów związanych z interpretacją ww. rozporządzenia zgłoszonych przez państwa UE. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi również zgłosiło pytania i wątpliwości przesłane przez organizacje branżowe, służby kontrolne i instytuty naukowe.

Polskie przepisy w zakresie obowiązkowego wskazywania pochodzenia mięsa sprzedawanego bez opakowań i ziemniaków bez opakowań i w opakowaniach.

Od kwietnia 2018 r. obowiązuje wymóg krajowy dot. podawania kraju pochodzenia w przypadku sprzedawanego „na wagę”, nieopakowanego świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, owiec, kóz i drobiu (kaczki, gęsi, kury, indyki).

Przepis ten opracowany w MRiRW stanowi uzupełnienie przepisów unijnych obowiązujących we wszystkich państwach członkowskich, a dotyczących ww. rodzajów mięsa sprzedawanego w opakowaniach.

W 2018 r. w MRiRW został opracowany projekt rozporządzenia wprowadzającego obowiązek podawania kraju pochodzenia dla ziemniaków oferowanych konsumentom krajowym, zarówno w przypadku

ziemniaków sprzedawanych luzem jak i w opakowaniach. Informacja ta składać się ma z nazwy kraju pochodzenia ziemniaków wraz z wizerunkiem flagi tego kraju.

Ziemniaki są jedynym sprzedawanym w Polsce w tak dużej ilości warzywem, które nie jest objęte obowiązkiem podawania kraju pochodzenia (dla pozostałych warzyw i owoców obowiązek ten został wprowadzony przepisami unijnymi).

Obecnie projekt podlega ocenie Komisji Europejskiej i państw członkowskich (notyfikacja).

Znakowanie środków spożywczych dobrowolną informacją „Produkt polski”

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom konsumentów polskich w MRiRW opracowano przepisy ustalające jednolite kryteria umożliwiające producentom żywności, podawanie na opakowaniu informacji „Produkt polski”.

Przepisy w tej sprawie zostały wdrożone ustawą z dnia 4 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 13.12.2016, poz. 2007) i zaczęły obowiązywać z dniem 1 stycznia 2017 r. Określono w nich warunki dotyczące informacji „Produkt polski”, która może być umieszczana na produktach na zasadzie dobrowolności. Informacja „Produkt polski” może być podawana na produktach, których surowce rolne pochodzą z krajowej produkcji. Dopuszcza się użycie do 25% surowców pochodzenia obcego, jeżeli są to surowce nie produkowane w kraju (np. bakalie typu rodzynki, czy skórka pomarańczowa).

Przyjęte przy tworzeniu projektu „kryterium surowcowe” uwzględniło wyniki badań konsumenckich wskazujące na wzrost liczby polskich konsumentów preferujących środki spożywcze, w których wykorzystano krajowe surowce oraz miało na celu zachęcenie przedsiębiorców do wykorzystywania w przetwórstwie w większym stopniu surowców rolnych krajowego pochodzenia.

Na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce „jakość żywności” zostało umieszczone logo „Produkt polski” z możliwością jego pobrania i wykorzystania przez zainteresowane podmioty. (<https://www.gov.pl/rolnictwo/produkt-polski>).

Szczegółowych informacji udziela Departament Promocji i Jakości Żywności MRiRW.

*Źródło: MRiRW
polskasmakuje.pl*

Inicjatywa białkowa COBORU

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) w Słupi Wielkiej opracował nowatorski program zwany „Inicjatywą białkową COBORU”. Koncepcja ta wprowadziła nowe rozwiązania metodyczne i poszerzyła zakres doświadczalnictwa odmianowego gatunków roślin bobowatych. Innowacje dotyczyły tradycyjnych, rodzimych roślin białkowych: grochu siewnego, bobiku, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego oraz mało znanego w naszym kraju gatunku, jakim jest soja. Program uzyskał akceptację na posiedzeniu kierownictwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w dniu 21 marca 2017 roku.

Nadrzędnym celem powstania inicjatywy było zwiększenie powierzchni uprawy roślin białkowych dla poprawy bilansu paszowego w kraju. Na bazie wojewódzkich systemów porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO) utworzono krajowy system doświadczalnictwa i rekomendacji odmian roślin białkowych. Od 2016 do 2018 roku podwojono ilość doświadczeń z tą grupą roślin (wykres 1.). Założenia organizacyjne projektu pozwalały na szybką realizację podjętych zamierzeń, przy stosunkowo niewielkim nakładzie środków finansowych.

Jednym z zamierzeń programu było zminimalizowanie ryzyka uprawy roślin bobowatych. Plonowanie roślin białkowych, z powodu dużej zmienności, niestabilności i zawodności bywa ryzykowne. Lokalizacja wielu doświadczeń w całym kraju umożliwiła weryfikację przydatności rejonów do uprawy poszczególnych gatunków. Dostępna paleta odmian, sprawdzonych w doświadczeniach PDO i powszechna rekomendacja w województwach, może dać rolnikowi możliwość wyboru najwłaściwszej.

Na podstawie wyników doświadczeń PDO w województwie łódzkim, a także posiłkując się wynikami z dwóch województw ościennych, w latach 2017-2018, dokonano analizy plonowania poszczególnych gatunków roślin bobowatych i soi w skali kraju i w rejonie centralnej Polski (wykres 2.).

Wyniki jednoznacznie sugerują możliwość uprawy w rejonie Polski środkowej łubinu, grochu siewnego i soi. Łubin wąskolistny i groch siewny wykazują dużą wierność plonowania. Bobik, jako gatunek mający większe wymagania wodno-środowiskowe najlepiej plonuje w województwach: pomorskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim, przez co uprawa w naszym rejonie może być ryzykowna.

Według założeń Inicjatywy białkowej COBORU poprawę bilansu paszowego i białkowego należy upatrywać w uprawie niemodyfikowanej genetycznie soi. Wyniki badań PDO w kraju i w rejonie sugerują, że dla tego gatunku nadchodzą pozytywne zmiany. Rosnąca ranga soi, nie tylko w Polsce, ale także w państwach członkowskich UE i pojawianie się coraz większej liczby odmian zagranicznych na krajowym rynku nasiennym było powodem zwiększenia o blisko 100 proc. zakresu badań odmianowych. W 2018 roku zostało założonych łącznie 40 doświadczeń z soją w całym kraju. Poszerzenie zakresu badań wynika z dużego zróżnicowania dostępnych na rynku nasiennym odmian soi. Zróżnicowanie dotyczy plastyczności środowiskowej poszczególnych odmian, potencjału plonowania, wysokości roślin, wysokości osadzania dolnych strąków, terminu dojrzewania i innych właściwości użytkowych. Dwa ostatnie lata były niezwykle korzystne

dla uprawy tego gatunku. Wysokie temperatury powietrza w okresie dojrzewania spowodowały równomierne zasychanie odmian, możliwość zbioru nasion o małej zawartości wody i wysokie plony. Plonowanie soi należy jednak kalkulować na tle wielolecia.

Ważnym punktem programu koncepcji białkowej jest popularyzacja uprawy rodzimych roślin białkowych wśród rolników. Dzięki współpracy z Łódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa OT w Łodzi i innymi instytucjami i organizacjami rolniczymi prowadzone są konferencje, na których uczestnicy mogą zapoznać się z założeniami „Inicjatywy Białkowej COBORU”.

Dwuletnia realizacja programu umożliwiła sprecyzowanie następujących wniosków:

1. Przeprowadzone prace umożliwiły poznanie poziomu plonowania gatunków roślin białkowych w całym kraju.

zagranicznych z katalogu UE, niebadanych w naszym kraju).

7. Odmiany bardzo wczesne, wczesne i średniowczesne soi można uprawiać na terenie całego kraju.

8. Odmiany z grupy późnej i bardzo późnej nadają się do uprawy jedynie w południowej i częściowo centralnej Polsce.

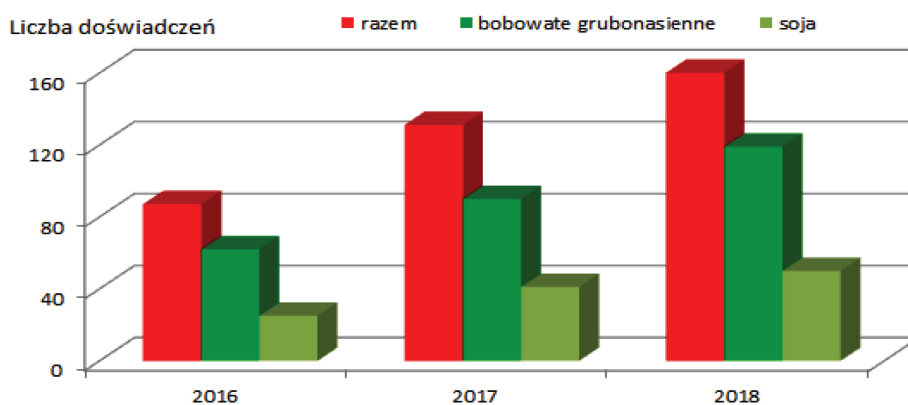
9. Potencjał genetyczny i właściwości współczesnych odmian soi gwarantują zadawalające plonowanie tego gatunku w Polsce.

10. W 2017 roku średnie plony soi w doświadczeniach wynosiły 34,4 dt/ha w zależności od lokalizacji i odmiany, plony wahały się od 30 dt/ha do nawet 50 dt/ha (tylko sporadycznie były niższe).

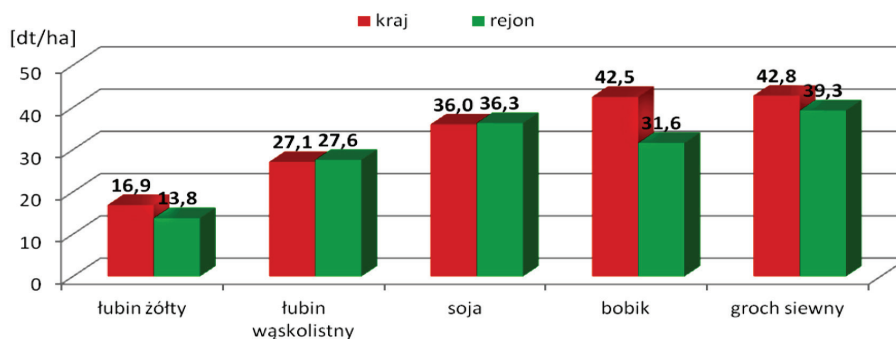
11. W suchym 2018 roku plony soi były wyższe i wynosiły średnio 36,3 dt/ha i wahały się od 7,6 dt/ha do 55,6 dt/ha w zależności od lokalizacji doświadczenia.

12. W związku ze zróżnicowanymi plonami odmian soi

Wykres 1. Liczba doświadczeń z bobowatymi grubonasiennymi i soją w latach 2016-2018

Wykres 2. Plonowanie poszczególnych gatunków roślin bobowatych i soi w skali kraju i w rejonie w latach 2017-2018.

2. Stwierdzono duże różnicowanie w zakresie plonowania gatunków roślin białkowych w poszczególnych rejonach kraju i w latach.

3. Wprowadzone modyfikacje doświadczalne umożliwiły stałą weryfikację przydatności odmian do uprawy roślin białkowych.

4. W związku z dużą zmiennością plonowania odmian tradycyjnych gatunków roślin białkowych, niezbędna jest ich powszechna rekomendacja w województwach.

5. W minionych dwóch latach o zmiennych warunkach pogodowych, uzyskano wstępne informacje o przydatności rejonów kraju do uprawy odmian soi.

6. Określono potencjał plonotwórczy licznych odmian soi dostępnych na polskim rynku nasiennym (zwłaszcza odmian

i dużymi różnicami w zakresie długości okresu wegetacji, niezbędna jest ich powszechna rekomendacja w województwach.

13. Powyższa działalność pozwoli na stopniowe rozszerzenie arealu uprawy soi w kraju, a tym samym przyczyni się do znaczącej poprawy bilansu paszowego.

14. Niezbędny jest transfer wiedzy i działalność informacyjna w zakresie zasad uprawy soi i innych gatunków roślin białkowych.

Ilona Śpiewak
Przemysław Majchrowski
COBORU Stacja Doświadczalna
Oceny Odmian w Sulejowie
www.sulejow.coboru.pl

Wirus ASF

najważniejsze pytania i odpowiedzi

Przestrzeganie zasad bioasekuracji w gospodarstwach w których utrzymywane są świnie, położonych na terytorium Polski poza obszarami objętymi restrykcjami w związku z występowaniem ASF (poza obszarem zagrożenia, objętym ograniczeniami i ochronnym) to podstawowy obowiązek każdego hodowcy.

Pamiętajmy, że wirus ASF jest oporny na warunki środowiska i w zależności od warunków przeżywa:

- **w krwi świń - 18 tygodni,**
- **w odchodach świń – 60 – 100 dni w temperaturze pokojowej,**
- **w surowym mięsie w temperaturze 4 st. C – 150 dni, a w mięsie mrożonym około 1000 dni,**
- **w szpiku kostnym - do 6 miesięcy, a w tkankach gnijących zwłok dzika lub świnii przez 7-8 miesięcy.**

1. Karmienie świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących.

Absolutnie nie wolno karmić świń zlewkami kuchennymi, nawet jeśli pochodzą z własnego domu. Dotyczy to również obierków powstających podczas przygotowywania posiłków.

Paszę powinniśmy przetrzymywać w zamkniętych pomieszczeniach, które są zabezpieczone przed dostępem nie tylko zwierząt dzikich, ale także domowych. Trzeba też okresowo sprawdzać „szczelność” pomieszczeń, w których przechowywana jest pasza, czy nie ma jakichkolwiek miejsc gdzie zwierzęta, w tym gryzonie (szczury, myszy) mogłyby mieć dostęp do paszy. Należy też zwracać uwagę przy zadawaniu paszy świniom czy nie ma w niej resztek kości lub innych tkanek zwierząt. Nie powinno się karmić świń zieloną zbraną prosto z łąk.

2. Prowadzenie rejestru środków transportu do przewozu świń wjeżdżających na teren gospodarstwa oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których utrzymywane są świnie.

Środki transportu do przewozu do/z gospodarstwa zwierząt, pasz ale również np. materiałów budowlanych, drewna lub innego opału, maszyny rolnicze, a także samochody z zakładów utylizacyjnych mogą być potencjalną przyczyną zawleczenia wirusa ASF na teren gospodarstwa. Często zanim przyjadą do naszego gospodarstwa jeżdżą do innych gospodarstw lub są używane w lesie i na polach. Mogą także przenieść zakażenie do innych gospodarstw, jeśli w naszym gospodarstwie rozwija się choroba, a jeszcze nie zauważyliśmy jej objawów. Dlatego pomimo ograniczenia obowiązku prowadzenia rejestru wyłącznie do samochodów transportujących świnie, powinniśmy prowadzić rejestr wszystkich pojazdów wjeżdżających na teren gospodarstwa z ewentualnym wyłączeniem samochodów osobowych gości. Największe ryzyko stanowią: samocho-

dy paszowe, odbierające zwłoki padłych zwierząt, maszyny rolnicze (również własne pojazdy, które używane były do prac polowych lub w lesie, w szczególności na obszarach występowania choroby u dzików), samochody przewożące zwierzęta, samochody osób dostarczających usługi techniczne w gospodarstwach. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku osób wchodzących do pomieszczeń, w których przebywają świnie. Musimy zatem dokładnie wiedzieć, kto wchodzi do budynku, w którym utrzymywane są świnie. Nie dotyczy to oczywiście osób odwiedzających nas wyłącznie w domu, tj. osób, które wchodzi wyłącznie do budynków mieszkalnych.

3. Zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świnie, przed dostępem zwierząt wolno żyjących oraz domowych.

Stwierdzono, że dostęp zwierząt swobodnie poruszających się po okolicy wokół gospodarstwa, do budynków gdzie utrzymywane są świnie, tak jak w przypadku ich dostępu do pomieszczeń na pasze, może być przyczyną wystąpienia ASF w stadzie świń. Dlatego trzeba zabezpieczyć okna siatkami, drzwi wejściowe powinny mieć mechanizmy samozamykające lub powinny być zawsze zamykane, a ściany i drzwi budynku nie powinny mieć szczelin, dziur i poważnych uszkodzeń prowadzących do powstawania w nich przeswitów. Aby upewnić się, że wymóg „szczelności budynku” jest zapewniony, powinniśmy dokonywać okresowej kontroli, czy budynek spełnia swoje zadanie odseparowania świń od zwierząt przebywających na zewnątrz. Zasadne byłoby, aby dokonywać przeglądów nie rzadziej niż raz na 2 tygodnie, oraz doraźnie w razie konieczności, np. w przypadku zdarzeń mogących spowodować utratę szczelności budynków, np. poprzez uszkodzenie drzwi, okien, etc.

4. Utrzymywanie świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świnie, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne.

W 2017 r. podczas akcji zwalczania ognisk ASF u świń stwierdzono w kilku przypadkach, że prawdopodobną przyczyną ognisk mogło być obsługiwanie bydła, koni i świń utrzymywanych razem ze świniami w tych samych pomieszczeniach. Zadawanie bydłu np. słomy na ściółkę, zanieczyszczonej wirusem ASF, choć jest zupełnie niegroź-

ne dla krów, mogło być przyczyną zakażenia świń. Podobnie sprawa dotyczyła karmienia innych zwierząt kopytnych świeżymi paszami zielonymi zebranych z łąk zanieczyszczonych wirusem ASF, co mogło przy okazji spowodować zakażenie świń. Dlatego musimy utrzymywać zwierzęta, które nie chorują na ASF, oddzielnie od świń.

5. Wykonywanie czynności związanych z obsługą świń wyłącznie przez osoby, które wykonują te czynności tylko w danym gospodarstwie.

Musimy przestrzegać zasady, że zarówno pracownicy stali, jak i sezonowi, nie mogą pracować w innych gospodarstwach, gdzie obsługują świnie lub posiadać własnych świń. Istnieje duże zagrożenie, że w przypadku zakażenia świń w innym gospodarstwie, wirus ASF zostanie przez nich przypadkowo lub celowo przeniesiony do naszego gospodarstwa. Monitorowaniu tego zagrożenia służy również rejestr wejść osób do pomieszczeń, gdzie utrzymywane są świnie, który pozwoli nam na kontrolowanie osób wchodzących do budynków, w których utrzymywane są nasze zwierzęta.

6. Stosowanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń, przed rozpoczęciem tych czynności, środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń, w tym mycie i odkażanie rąk oraz oczyszczanie i odkażanie obuwia.

Musimy pamiętać, że zarówno osoby obsługujące świnie, jak i właściciele gospodarstwa, a także osoby postronne wchodzące do budynków, w których utrzymywane są świnie, muszą obowiązkowo przestrzegać minimalnych zasad higieny osobistej.

Należą do nich:

- przed wejściem do budynku - oczyszczenie i odkażenie obuwia;

- wejście przez matę dezynfekcyjną do budynku;

- po wejściu do budynku - zmianę obuwia oraz zmianę ubrania roboczego (najlepiej innego koloru niż ubranie stosowane na zewnątrz) lub założenie jednorazowego kombinezonu ochronnego, w tym nakrycia głowy zasłaniającego włosy. Czynności te należy wykonać przed wejściem do części budynku, w której znajdują się świnie. Część tę nazywa się częścią „białą”, a część w której dokonujemy zmiany butów i odzieży - częścią „czarną”. Części te najlepiej oddzielić, np. ławką, tak by po stronie czarnej zostawić buty

i ubranie zewnętrzne, a w części białej założyć buty i ubranie ochronne, które wykorzystujemy wyłącznie w chlewni;

- bardzo dokładne umycie rąk wodą z mydłem oraz spryskanie lub zanurzenie rąk w środku dezynfekcyjnym. Środkami dezynfekcyjnymi przydatnymi w dezynfekcji rąk są preparaty zawierające substancję czynną w postaci: etanolu, propanolu, ewentualnie czwartorzędowych związków amonowych. Pomimo braku tego obowiązku w przepisach zaleca się, aby te same zasady obowiązywały przy wejściu do budynków gdzie przechowywane są pasze i słomę lub inne materiały wykorzystywane na ściółkę.

7. Bieżące oczyszczanie i odkażanie narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń.

Narzędzia i sprzęt służący do obsługi świń stosujemy wyłącznie w swoim gospodarstwie, a najlepiej wyłącznie w budynku, w którym utrzymujemy świnie. Do zadawania pasz, zagospodarowania odchodów itd. powinniśmy mieć osobne narzędzia i sprzęt. Ponadto powinny być one na bieżąco oczyszczane i dezynfekowane. Nie oznacza to, że jeśli nie są wynoszone na zewnątrz budynków, to czynności te są konieczne po każdym użyciu, ale na pewno po ich wyraźnym zabrudzeniu, a także w przypadku wyniesienia ich poza budynek – przed ich kolejnym użyciem do obsługi świń.

Musimy pamiętać, że oczyszczenie oznacza uzyskanie czystej powierzchni narzędzia lub sprzętu (tam gdzie możliwe umytej), a dopiero potem możemy zanurzyć lub dokładnie spryskać je środkiem dezynfekcyjnym.

Natomiast środki transportu przewożące zwierzęta oraz maszyny rolnicze powinny być czyszczone i dezynfekowane po każdym ich użyciu, szczególnie gdy używane są poza gospodarstwem.

8. Używanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonego wyłącznie do wykonywania tych czynności.

Opis konieczności dostosowania odzieży i obuwia do ich użycia podczas wykonywania czynności związanych z obsługą świń opisano w pkt 6.

9. Wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnie, i wyjściami z tych pomieszczeń, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość danego wejścia lub wyjścia, a długość – nie mniejsza niż 1 m, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego.

Jednym z ważniejszych elementów zapobiegających wniesieniu wirusa do budynków i pomieszczeń, gdzie przebywają świnie oraz przechowywana jest pasza lub ściółka, jest wyłożenie odpowiednio skonstruowanych mat dezynfekcyjnych o stosownych rozmiarach zapobiegających „pominięciu” użycia maty podczas wchodzenia do budynków/pomieszczeń. Dla budynków lub pomieszczeń przeznaczonych do składowania paszy lub słomy, czy innych materiałów wykorzystywanych jako ściółka również zaleca się stosowanie mat, pomimo braku takiego wymogu prawnego.

Nie możemy pozwolić, aby osoby wchodzące do budynków mogły uniknąć wejścia oboma nogami na matę. Musimy również sprawdzać kilka razy dziennie stan nasączenia mat płynem dezynfekcyjnym i na bieżąco go uzupełniać. Należy pamiętać, że w dezynfekcji bardzo ważny jest czas, w jakim powierzchnia dezynfekowana ma kontakt ze środkiem dezynfekcyjnym. Wykazano, że w przypadku środków dezynfekcyjnych czas ten wynosi co najmniej 10 minut.

10. Sporządzenie przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń, z podziałem na prosięta, warchlaki,

tuczniaki, lochy, loszki, knury i knurki, oraz bieżące aktualizowanie tego spisu.

Posiadanie na bieżąco prowadzonego spisu świń wg kategorii produkcyjnych pozwala na stałe monitorowanie między innymi stanu zdrowia świń przez lekarzy weterynarii. Dzięki spisowi można łatwo przekazać organom nadzoru, w przypadku problemów zdrowotnych świń, jakiej kategorii zwierząt dotyczy dany problem, które zwierzęta z jakiej kategorii mają objawy chorobowe lub padły, co może pozwolić na wstępną ocenę sytuacji zdrowotnej w stadzie. Przyczyni się również do możliwie szybkiego i lepszego przygotowania akcji zwalczania choroby, jeśli niestety do niej dojdzie, zarówno w gospodarstwie, jak i w jego sąsiedztwie.

11. Zabezpieczenie wybiegu dla świń podwójnym ogrodzeniem o wysokości wynoszącej co najmniej 1,5 m, związanym na stałe z podłożem – w przypadku utrzymywania świń w gospodarstwie w systemie otwartym (wolnowybiegowym).

W przypadku utrzymywania stale lub czasowo świń na wybiegu, musimy pamiętać o konieczności ogrodzenia wybiegu podwójnym ogrodzeniem. Odległość pomiędzy ogrodzeniem zewnętrznym i wewnętrznym powinna uniemożliwiać bezpośredni kontakt pomiędzy świniami przebywającymi na wybiegu a zwierzętami, które mogą podchodzić do ogrodzenia z zewnątrz, a także być wystarczająca do przejścia między nimi człowieka, który np. będzie musiał dokonać co pewien czas przeglądu ogrodzenia

śnych, może być przyczyną przeniesienia wirusa ASF do gospodarstwa i zanieczyszczenia jego terenu wirusem. Dlatego unikamy przynoszenia do gospodarstwa, w którym utrzymujemy świnie, tych rzeczy, a sprzęt, przedmioty i urządzenia można wnieść dopiero po dokonaniu oczyszczenia i dezynfekcji. Niezwykle ważne jest, aby psy uczestniczące w polowaniach nie miały dostępu do świń.

13. Zakaz wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 72 godzin uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowię takich zwierząt.

Zastosowanie tej profilaktyki powinno być odnotowane w rejestrze wejść osób do gospodarstwa.

14. Zakaz wykorzystywania w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnie słomy na ściółkę dla zwierząt, pochodzącej z obszaru objętego ograniczeniami lub obszaru zagrożenia, chyba że tę słomę poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa ASF lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 90 dni przed jej wykorzystaniem.

Słoma na ściółkę zebrana w obszarach, gdzie występuje ASF (obszar objęty ograniczeniami – „strefa czerwona” i obszar zagrożenia – „strefa niebieska”) może stanowić źródło zakażenia świń wirusem ASF. Dlatego unikamy stosowania słomy z tych terenów jako ściółki dla świń. Może być stosowana dla innych zwierząt niż świnie albo dla świń po odpowiedniej obróbce lub przechowaniu przez 90 dni w miejscu niedostępnym dla dzików.

UWAGA ! ASF

ZASADY KTÓRYCH NALEŻY PRZESTRZEGAĆ W CELU OCHRONY GOSPODARSTWA PRZED WIRUSEM AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ (ASF)

Zabezpiecz świnie przed kontaktem z dzikami

Do pomieszczeń ze zwierzętami może wchodzić tylko właściciel gospodarstwa lub osoba sprawująca opiekę nad zwierzętami

Maty nasączone środkiem dezynfekcyjnym muszą być wyłożone przed wejściem do budynków inwentarskich

Nie karm świnie odpadami kuchennymi

Do pracy ze zwierzętami używaj oddzielnego stroju i pozostawiaj go w chlewni

Pamiętaj o utrzymywaniu pomieszczeń w czystości oraz dezynfekcji

Obserwuj stan zdrowia świń - o wszelkich niepokojących objawach natychmiast powiadom lekarza weterynarii

i ewentualnie jego niezbędnych napraw.

Ponadto, określenie „na stałe związane z podłożem” oznacza tylko tyle, że ogrodzenie musi być na stałe umieszczone w podłożu np. poprzez słupki, filary. Siatka (dość sztywna aby stawiała opór zwierzętom dzikim) powinna być wkopana w ziemię lub możemy zastosować podmurówkę, czy krawężnik od spodu ogrodzenia w celu zabezpieczenia przed przedostawaniem się dzików lub np. psów pod ogrodzeniem.

12. Zakaz wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnie, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego pochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem ASF.

Udowodniono, że przywożenie tusz dzików, trofeów, fragmentów (nawet kości) zwłok dzików lub sprzętu używanego w lesie, szczególnie podczas polowań lub prac le-

15. Zakaz karmienia świń zieloną lub ziarnem pochodzącymi z obszaru objętego ograniczeniami lub obszaru zagrożenia, chyba że tę zielonkę lub to ziarno poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa ASF lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 30 dni przed ich podaniem świniom.

Nie wolno podawać świniom świeżej paszy (zielonej) zebranej w strefach, gdzie występuje ASF (obszar objęty ograniczeniami - strefa czerwona i obszar zagrożenia – strefa niebieska). Najlepiej w ogóle zrezygnować z karmienia świń zieloną.

Natomiast zboże zebrane w jakimkolwiek miejscu w Polsce i po odpowiednim wysuszeniu do osiągnięcia parametrów wilgotności około 14,5% i odpowiednim przechowaniu uznaje się za całkowicie bezpieczne przy karmieniu świń.

PAKIET „BEZPIECZNA ZAGRODA”

Pakiet „Bezpieczna Zagroda” przygotowany przez Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zapewni kompleksową ochronę ubezpieczeniową Rolnikom i osobom prowadzącym gospodarstwa rolne.

Podstawowa część pakietu umożliwia ubezpieczenie budynków mieszkalnych i gospodarczych od pożaru i innych zdarzeń losowych, czyli od skutków: deszczu nawalnego, dewastacji, dymu i sadzy, fali ponaddźwiękowej, gradu, katastrofy budowlanej, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, przepięcia, silnego wiatru, śniegu i lodu, trzęsienia ziemi, uderzenia pioruna, uderzenia pojazdu, upadku statku powietrznego, wybuchu, zalania, zapadania się ziemi i opcjonalnie – od powodzi. **Ubezpieczenie mienia od ognia i innych zdarzeń losowych oprócz wymienionych rodzajów ryzyk obejmuje także szkody będące bezpośrednim następstwem upadku drzew, słupów, latarni, kominów, masztów i innych budowli. Przez upadek rozumiemy przewrócenie się w całości lub oderwanych części na ubezpieczone mienie.**

Rolnicy, którzy ubezpieczają budynki realizując obowiązek wskazany w Ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22 maja 2003 roku mogą rozszerzyć zakres ochrony o ryzyka nieuwzględnione w Ustawie oraz ubezpieczyć budynki o powierzchni poniżej 20 m², które nie podlegają ubezpieczeniu obowiązkowemu. Ochroną ubezpieczeniową mogą zostać objęte pozostałe składniki gospodarstwa rolnego: budowle, ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe.

TUW „TUW” przygotowało trzy warianty ubezpieczenia mienia związanego z prowadzeniem gospodarstwa rolnego:

- **siedlisko** obejmuje ochroną ubezpieczeniową: ziemiopłody, sprzęt rolniczy oraz materiały i zapasy – na terenie siedliska oraz zwierzęta gospodarskie na terenie gospodarstwa rolnego;
- **gospodarstwo** to ochrona ubezpieczeniowa dla ziemiopłodów, sprzętu rolniczego, materiałów, zapasów oraz zwierząt gospodarskich na terenie gospodarstwa oraz
- **wariant pełny** to zakres analogiczny jak w wariantcie gospodarstwo z dodatkową ochroną ubezpieczeniową sprzętu rolniczego w trakcie prac polowych poza terenem gospodarstwa rolnego.

Pakiet umożliwia objęcia ochroną ubezpieczeniową od kradzieży z włamaniem i rabunku ruchomości domowych, a także zwierząt gospodarskich z budynków gospodarczych. Istnieje możliwość ubezpieczenia od kradzieży zewnętrznych elementów wykończeniowych budynku mieszkalnego i rozboju ulicznego poza miejscem ubezpieczenia. Zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie od kradzieży z włamaniem i rabunku uwarunkowane jest spełnieniem wymagań dotyczących zabezpieczeń przeciwkradzieżowych wskazanych w ogólnych warunkach. Ubezpieczeniem mogą zostać również objęte szyby i przedmioty szklane od stłuczenia, w tym także kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne. W ramach sumy ubezpieczenia TUW „TUW” do wskazanego limitu zwróci koszty akcji ratowniczej, zabezpieczenia mienia po szkodzie, czy odtworzenia zniszczonej dokumentacji technicznej.

Istotną częścią pakietu „Bezpieczna Zagroda” jest ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym. Jeśli zastanowić się od jakich szkód chroni nas to ubezpieczenie, to lista ewentualnych zdarzeń, które objęte są ochroną ubezpieczeniową nie jest wcale krót-

ka. Związane są one najczęściej z odpowiedzialnością za dzieci, posiadania: zwierząt, nieruchomości, czy mienia ruchomego, a także czynności w życiu prywatnym. Najczęściej zgłaszane są szkody, powstałe udziałem psa, który nie jest wykorzystywany użytkowo w gospodarstwie rolnym, czyli trzymany w domu dla przyjemności zabawy z dziećmi (np. yorki, jamniki, chihuahua), czy też z zamiłowania właścicieli do myślistwa (np. wyżły, labradory, czy ogary). Ta część pakietu chroni Ubezpieczonego w przypadku roszczeń osób trzecich, jest także uzupełnieniem ochrony ubezpieczeniowej dla rolnika realizującego ustawowy obowiązek zawarcia ubezpieczenia OC z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego.

Towarzystwo obejmie ochroną ubezpieczeniową także odpowiedzialność cywilną osób wykonujących usługi koszenia kombajnem. Ubezpieczenie ochrony prawnej zapewni Ubezpieczonemu i jego osobom bliskim zwrot kosztów reprezentacji prawnej w postępowaniach sądowych i administracyjnych, w przypadkach określonych w umowie ubezpieczenia.

Kolejną ważną częścią pakietu jest ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków właściciela gospodarstwa oraz innych wskazanych imiennie osób. Gdy zdarzy się wypadek, uzyskane świadczenie z pewnością przyczyni się do poprawy jakości leczenia czy rehabilitacji. Tabela urazów ciała zawarta w ogólnych warunkach, w sposób jednoznaczny określa należną kwotę świadczenia. Jednym z dodatkowych świadczeń jest wypłata dziennej diety za pobyt w szpitalu w skutek nieszczęśliwego wypadku oraz zwrot kosztów nabycia protez i środków pomocniczych. W przypadku śmierci Ubezpieczonego wskutek nieszczęśliwego wypadku Towarzystwo wypłaca świadczenie w wysokości sumy ubezpieczenia.

W przypadku, gdy została zawarta umowa ubezpieczenia obejmująca ochroną budynki lub mienie od pożaru i innych zdarzeń losowych, Ubezpieczony może nie później niż do końca maja zawnioskować o ubezpieczenie głównych pól zbóż i rzepaku od pożaru i roślin okopowych uprawianych na paszę od gradobicia.

Pakiet „Bezpieczna Zagroda” daje też możliwość rozszerzenia ochrony o dodatkowe ryzyka, takie jak: szkody spowodowane przenikaniem wody z gruntu, zwrot kosztów poszukiwania przyczyny szkody, ubezpieczenie nakładów inwestycyjnych, mienia w ogrodzie i na tarasie w ubezpieczonej posesji, czy szkody spowodowane przez dzikie zwierzęta.

Dla osób wyjątkowo przezornych proponujemy ubezpieczenia kosztów wynajmu lokalu lub pomieszczeń zastępczych, gdy ubezpieczony budynek lub lokal w wyniku wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego nie będzie się nadawał się do zamieszkiwania lub użytkowania. Zainteresowani, mają możliwość ubezpieczenia także przenośnego sprzętu elektronicznego poza miejscem ubezpieczenia od utraty, zniszczenia lub uszkodzenia wskutek wskazanych w klauzuli zdarzeń losowych, jak również od kradzieży z włamaniem i rozboju.

Towarzystwo przygotowało również ofertę dla prowadzących gospodarstwa agroturystyczne. Zakres umowy obejmuje ubezpieczenie OC z tytułu świadczenia usług agroturystycznych z możliwością rozszerzenia odpowiedzialności

o szkody związane ze świadczeniem usług takich jak: nauka jazdy konnej, wypożyczalnia rowerów, czy sprzętu pływającego, wyciągu narciarskiego lub turystyki konnej, w tym przewożenia osób pojazdami konnymi. Ochroną ubezpieczeniową objęte zostają także szkody wyrządzone w mieniu turystów oraz szkody na osobie poniesione w związku ze spożyciem oferowanej żywności oraz następstw nieszczęśliwych wypadków.

W pakiecie przygotowano ofertę dla pszczelarzy - ubezpieczenie uli pszczelich i pszczół od wskazanych zdarzeń, czyli deszczu nawalnego, gradu, lawiny, osuwania się ziemi, pożaru, silnego wiatru, uderzenia pioruna, upadku statku powietrznego, wybuchu i powodzi. Ochrona może być rozszerzona o ryzyko dewastacji i kradzieży. Sumę ubezpieczenia stanowi łączna wartość ula z wyposażeniem, pszczołami i miodem. Dopełnieniem oferty pszczelarskiej jest ubezpieczenie pszczół od padnięcia wskutek zatrucia środkami ochrony roślin oraz odpowiedzialność cywilna z tytułu posiadania pasieki.

Pakiet „Bezpieczna Zagroda” daje również możliwość ubezpieczenia domu letniskowego wraz z jego wyposażeniem od zdarzeń losowych i kradzieży z włamaniem. Pakiet zabezpiecza przed ponoszeniem kosztów naprawy cmentarnych nagrobków, uszkodzonych w wyniku zdarzeń losowych i dewastacji.

Umowę można zawrzeć na rok, dwa lub trzy lata, ale również na okres kilku miesięcy. Korzyści z zakupu polisy pakietowej, to szeroka i zróżnicowana ochrona ubezpieczeniowa indywidualnie dopasowana do oczekiwań i możliwości finansowych Ubezpieczonego. Towarzystwo przewidziało w ramach pakietu wachlarz zniżek udzielanych w zależności od okresu na jaki został zawarty, liczby wykupionych ryzyk, przynależności do ZWC oraz stażu członkowskiego. TUW „TUW” jest partnerem w ogólnopolskim programie Karty Dużej Rodziny i ubezpieczającym się posiadaczom kart oferuje dodatkową 30 % zniżkę.

Zachęcając zatem Państwa do skorzystania z oferty Towarzystwa, zapraszamy do zapoznania się z jej szczegółami w jednostkach terenowych Towarzystwa lub u naszych Przedstawicieli.

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

**Zapraszamy do naszego Biura i Oddziałów.
Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”
Biuro Regionalne w Łodzi
ul. Swojska 4, 91-342 Łódź
tel. 42 640-69-80
e-mail: lodz@tuw.pl www.tuw.pl**

** Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” z siedzibą w Warszawie 02-793, ul. H. Raabego 13.*

ŚWIEŻE I ZDROWE BO ZE ZJAZDOWEJ

Pomarańczowe i cytrynowe skórki to według wielu doskonały dodatek do ciast. Nic dziwnego: zawierają olejki eteryczne, które nadają potrawom atrakcyjny zapach, mają także liczne właściwości prozdrowotne. To jednak tylko połowa prawdy. Większość owoców cytrusowych trafiających na nasz rynek jest zabezpieczana przed zepsuciem za pomocą substancji, które mogą być szkodliwe dla zdrowia. Nie znaczy to jednak, że zupełnie powinniśmy zrezygnować z jedzenia skórek.

Cytrusy dostępne w naszych sklepach pochodzą przede wszystkim z upraw konwencjonalnych, czyli takich, na których możliwe jest stosowanie pestycydów i herbicydów. Zebrane owoce trzeba odpowiednio przygotować do dalekiej podróży. Do tego celu bardzo przydają się substancje konserwujące (np. imazalil, tiabendazol) oraz grzybobójcze (np. orto-fenylfenolan sodu). Na koniec owoce często są nabłyszczane i woskowane, by wyglądały jeszcze bardziej smacznie i zachęcały do zakupu. W efekcie powierzchnia pomarańczy, cytryny, mandarynki czy grejfruta to siedlisko kilku różnych substancji chemicznych.

Skórka chroni owoc

Na szczęście cytrusy to owoce dosyć gruboskórne. Z badań naukowych wynika, że stosowane substancje magazynują się w skórce i w zasadzie nie docierają do samego owocu. I chociaż na powierzchni pomarańczy wykryto wysokie stężenia konserwantów takich jak tiabendazol i imazalil, to nie przeniknęły one do jej wnętrza. W miąższu stężenie tiabendazolu było niższe niż granica wykrywalności, natomiast dla imazalilu wynosiło 0,04 mg/kg pomarańczy (czyli poniżej ostrej dawki referencyjnej ARfD, która wynosi dla tej substancji 0,05 mg/kg asy ciała).

Wnętrze owocu możemy zanieczyścić chemikaliami ze skórki, jeśli przygotujemy je do spożycia w niewłaściwy sposób. Cytrusy trzeba przede wszystkim porządnie umyć przed obraniem, nie zapominając o wyczyszczeniu rąk.

Jak myć cytrusy

Część substancji, które osiadają na skórkach cytrusów, jest rozpuszczalna w wodzie: aby je usunąć, trzeba tylko umyć owoce ciepłą (60-70 st. C) wodą przy użyciu szczoteczki i ewentualnie płynu do mycia naczyń. Ta metoda wystarczy, jeśli chcemy jeść sam miąższ. To jednak za mało, by bez strachu dodać do ciasta skórkę – w takim wypadku trzeba pozbyć się jeszcze substancji nierozpuszczalnych w wodzie. Można to zrobić w bardzo prosty sposób: owoce najpierw płuczemy w wodzie o odczynie kwaśnym (z dodatkiem octu jabłkowego lub kwasu cytrynowego), dzięki czemu pozbedziemy się

bakterii, a następnie w roztworze zasadowym (wodzie z dodatkiem sody oczyszczonej), żeby pozbyć się pozostałości pestycydów i konserwantów.

Ekologiczne cytrusy

Zgodnie z prawem w ekologicznej uprawie owoców nie można stosować pestycydów i herbicydów. Stosowanie środków chemicznych zabronione jest także podczas ich przechowywania. Cytrusy oznaczone jako ekologiczne nie wymagają więc mycia w roztworze zasadowym. Na pewno jednak warto porządnie oczyścić je z bakterii i innych zabrudzeń powstałych podczas przechowywania i transportu.

Cenna skórka

Olejki eteryczne zawarte w skórkach owoców cytrusowych mają wiele właściwości zdrowotnych: dzięki zdolności neutralizowania wolnych rodników i silnym właściwościom przeciwutleniającym działają korzystnie

ba jednak zwrócić uwagę na to, by podczas jedzenia owoców cytrusowych przy okazji nie dostarczać naszemu organizmowi szkodliwych pozostałości pestycydów, konserwantów czy środków grzybobójczych.

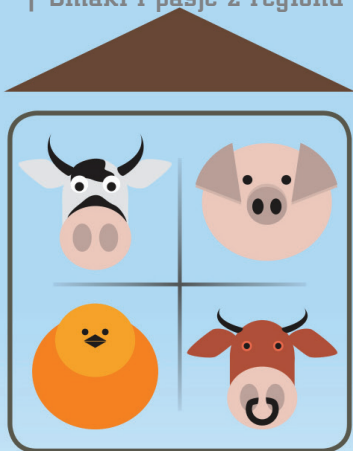
www.akademiodobregosmaku.sggw.pl

Po pyszne i soczyste cytrusy zapraszamy do Łódzkiego Rynku Hurtowego „Zjazdowa” S.A.!

Łódzki Rynek Hurtowy Zjazdowa S.A.

ul. Budy 4 91-610 Łódź tel.: 42 650 87 02 marketing@zjazdowa.com.pl

FERMA

XIX Międzynarodowe Targi Ferma Bydła
XXII Międzynarodowe Targi Ferma Świń i Drobiu

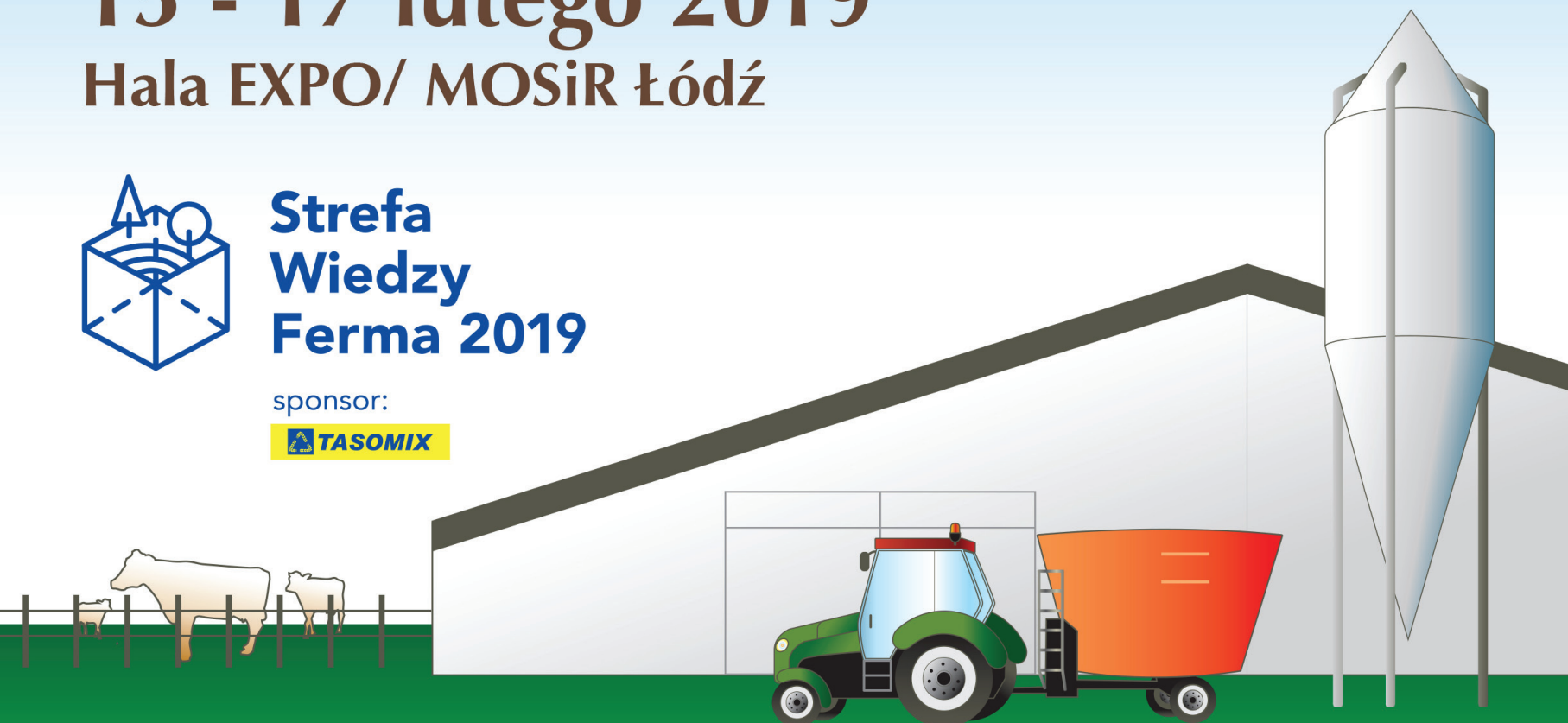
15 - 17 lutego 2019

Hala EXPO/ MOSiR Łódź

**Strefa
Wiedzy
Ferma 2019**

sponsor:

- Specjalistyczne targi technologii hodowli i chowu
- Panele dyskusyjne i prelekcje w ramach forum
- Ekspozycja maszyn i urządzeń
- Wiele atrakcji i konkursów z nagrodami

www.targiferma.com.pl

AgroFood

